

V I E N Y B Ė

77 M. 19 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1963 M. GEGUŽES (MAY) 24 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Rūpinasi legalizuoti santykius su Bažnyčia

Lietuva, panašiai kaip ir Lenkija, Vengrija ir Čekoslovakija, esanti kraštas, kuriame komunistams sunkiai sekasi su antireligine propaganda ir kur sunku palaužti gyventojų nusistatymą. Dėlto komunistai rūpinasi legalizuoti savo santykius su Bažnyčia tuose kraštuose, kur gyventojų didžiūma yra katalikai.

Tokią žinią paskelbė Journal-American gegužės 21 d. laidoje. To laikraščio korespondentas Serge Fliegers savo rašinyje iš Romos "Reds pushing campaign for Vatican favor" praneša ir daugiau naujienų iš Vatikano užkulisių.

Jisai rašo, kad aukštuose Vatikano sluoksniuose jam tekę patirti, jog Čekoslovakijos komunistai pradėjo pasitarimus su Vatikanu. Tos kalbos galinčios pasibaigti Pragos arkivyskupo Berano paleidimu į laisvę.

Pasitarimai su komunistais vyksta ir Vengrijoje bei Lenkijoje. Vengrijoje turbūt bus leista kardinolui

Mindszenty išvykti į Vatikaną iš JAV ambasados, kurioje jisai būna nuo 1956 m., kai buvo užgnaužtas sukilimas.

Lenkijoje, manoma, bus prieta prie susitarimo, kad valdžia laisvis taip smarkiai Bažnyčią persekiojus. Kardinolo Wyszynskio apsilankymas Vatikane ir vizitas pas Popiežių kaip tik siejamas su kalbomis apie katalikų padėtį už geležinės uždangos.

Lietuvą paminėjo Vatikano pareigūnai korespondentui kartu su tais kraštais, nes ir Lietuvoje, kaip Vatikanui žinoma, žmonės atspariai laikosi savo tikėjimo, nebodami antireliginės propagandos.

Nepavykus tokį gyventojų pasipriešinimą palaužti, dabar komunistai siekia ryšių su Vatikanu gal būt net atstovų forma.

Lietuviams, esantiems laisvajame pasaulyje, nesvarbu kokio jie bebūtų tikėjimo ir ar vaikščiotų jie į bažnyčią ar ne, yra maloturbūt bus leista kardinolui

Nukelta į 10 psl.

Lietuvos žmonių tvirto prisirišimo prie tikėjimo ženklas - šis kryžius 1961 m. vasarą puošė (o gal ir dabar tebepuošia) darbininkų rajoną vienoje gatvių sankryžoje Kauno priemiestyje (važiujant nuo Vilniaus pusės). Būdinga, kad Kauno darbininkai prie savo naujų namų pastatė kryžių, o ne kokio proletariato vado paminklą. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Pelės išgąsdino mitinguotojus

Gegužės 10 d. Chicagos Sherman viešbutyje "National Committee Against Nazi Criminals and Nazism" surengto mitingo dalyviai nepabūgo piketuotojų, bet gerokai susijaudino, pamatę 10 mažų pelių.

Atsitiko taip, jog viena moteris, kuri, kaip vėliau paaiškėjo buvo latvė Dagmara Vallens, savo dideliame rankinuke buvo atsinešusi 10 pelių, kurias salėje sąmoningai ar ne - paleido. Kilo nemažas sąmyšis: arti sėdėjusios moterys pradėjo klykti, o nuo jų užsikrėtė ir kiti. Praėjo nemaža laiko, kol buvo atstatyta ramybė, o pelių savininkė areštuota už tvarkos ardymą.

Areštuotoji aiškinosi, jog ji buvo įgaliota Toronte išeinančio latvių laikraščio aprašyti susirinkimą. Pasiėmusi peles nuo draugo, ji nespėjusi parnešti jas į namus, tad kartu su jomis turėjo užsukti viešbutin. Čia rankinuką kažkas paspyręs ir pelės netyčiomis išsrukusios.

Šis atsitikimas supelėmis kai kurių amerikiečių laikraščių buvo statomas centriniu dalyku, ir jis nustelbė patį susirinkimą, kuriame buvo pasisakyta prieš eilę lietuvių taip vadinamų "nacių kriminalistų". Pačiam susirinkimui vadovavo žydų rabinas, o publikos tarpe irgi daugumoje buvo žydai, iš viso apie 500 žmonių. Vienu

iš kalbėtojų buvo ir lietuvis B. Kubilius, aktyvus "progresyviųjų" veikėju, kuris ypatingai aštriais žodžiais puolė "kriminalistus". Buvo priimtos rezolucijos, reikalaujančios tuos "kriminalistus" grąžinti į jų kilmės kraštus ir ten juos nubauti. Taip pat sudaryta komisija (į ją pateko ir Vilniaus red. V. Andriulis), kuri toliau persekiotų tuos "kriminalistus".

Anksčiau minėti faktai rodo, jog žydams čia įtaką yra atėję "progresyvieji" (vadinami komunistai) ir tokiu būdu pats susirinkimas turėjo stiprų politinį atspalvį.

Įdomūs dalykai vyko ne tik salėje, bet ir lauke, kur

"Anti - Bolshevik Action" komitetas buvo suruošęs piketavimą prieš susirinkimo dalyvius. Šiose demonstracijose, kuriose pasireiškė apie 300 žmonių (iš jų apie 100 su plakatais), daugumoje lietuvių. Plakatuose buvo vaizduojami sovietų nukankinti lietuviai ir išrašyti įvairūs šūktai, reikalaujant Lietuvai laisvės ir panašiai.

Chicago Sun - Times dienraštis vienu iš demonstracijų vadu įvardino Leoną Prapuolenį, buvusį aukštu pareigūnu naciams okupavus Lietuvą, o dabar esantį lietuvių Fronto Bičiulių grupės Centro Valdybos nariu.

E. TYL.

Ar būtina teisti per sėją?

- klausia kolūkietis Lietuvoje

Vilniuje išeinančios Tiesos gegužės 17 d. laidoje K. Antulis šitaip rašo:

Gegužės devintosios rytą "Komjaunuolio" kolūkio laukuose sustojo sėjamosios, nebaigė kultivuoti dirvų traktoriai. Užtat prie kontoros stoviniavo būreliai vyrų, ant vejos susispietė moterys. Žmonės atpažino ir kaimynus iš "Žeimių" kolūkio.

Parūpo sužinoti, kas tai per sambūris.

- Atveš du mušeikas, - pasakė kolūkiečiai. - Bus teismas.

Pritariame teisėjams, griežtai kovojantiems prieš chuliganizmą ir chuliganus.

Gerai, kad jie skiria tvarkos pažeidėjams užtarnautas bausmes. Bet ar būtina buvo rengti teismo posėdį pačiame sėjos įkarštyje, atitraukti nuo darbo dešimtis kolūkiečių?

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Astronauto Cooperio puikus žygis erdvėn džiaugsmu ir pasididžiavimu pripildė visu amerikiečių (jų tarpe, ir Amerikos lietuvių) širdis. Visai žmonijai matant, niekur nieko pakampėmis neslapstant, amerikiečių mokslo ir technologijos sumanumas laimėjo pergalę, nes astronautas sveikas laimingai apsuko žemę 22 syk, nuskriedamas erdvėje 600,000 mylių. Tiesa, rusai giriasi, kad jų astronautai apsukę žemę, vienas 64 syk, kitas 48, ir, girdi, nuskrieję po virš milijono mylių, bet kas jų žygį matė? Kad erdvę tirti nelengva, pripažįsta ir rusai: pranešė, kad jau nuo 21 kovo nebeauga radijo žinių iš savo Marsan pasiųstos raketos (ji dabar per 120 milijonų mylių atstu žemės), o raketa į mėnulį praėjusį mėnesį nuklydusi šonan net 5,000 mylių.

Amerikiečiai svarsto, ar gi iš tikrųjų verta išleisti 40 milijonų, norint 1970 m. išlaipinti astronautą mėnulyje? Erdvei tirti šių metų biudžete 7 milijonai dolerių. Gal būtų tiksčiau žymiąją tų pinigų dalį paskirti piliečių sveikatai (iki 1970 metų, spėjiojama, mirsią 40 milijonų amerikiečių vėžiu), ar geresniems keliams (per metus automobiliai užmuša 40,000 piliečių), moderniškesnėms mokykloms? Atsakymas čia vienas. Amerikos saugumas spiria neatsilikti erdvėje, kaip istorijos eigoje neatsilikta jūroje (laivynu) ar ore (aviacijoje). Vyraudama jūrose ir ore, Amerika apgynė savo laisvę I ir II Pas. karų metu. Atsistodama visos žmonijos priešakyje erdvėje, Amerika vėl savo laisvę išsaugos, palaipsniui paveikdama išlaisvinti ir nelaisvą žmoniją.

Veik sykiu su Cooperio žygiu ir mūsų tvirtos širdies leidėjas Juozas Kapočius iššovė tautos istorinėn erdvėn 28-tą Enciklopedijos tomą, nuo žodžio Skara iki Paulina Stoska. Skaitytojas čia

Nukelta į 4 psl.

Grupė asmenų, prisidėjusių prie LR Cicero apylinkės surengtos programos (gegužės 4 d. šv. Antano parap. salėje) išpildymo: B. Jameikienė, Vaznelis, R. Mastienė, A. Vasaitis, V. Remeikytė. V. A. Račkausko nuotrauka

LIETUVIAI KALIFORNIJOJE

Los Angeles. — Mokyklai statyti visi leidimai jau gauti ir netrukus bus pradėta ir pačios mokyklos statyba. Su šv. Kazimiero parapija kartu džiaugiasi visi lietuviai, nes parapija vėl daro pažangą, pasipuošdama pilna aštuonių skyrių mokykla, kur kolonijos vaikučiai gaus krikščionišką ir lietuvišką auklėjimą.

Statybai prasidėjus, parapija vėl šauktasi finansinės pagalbos, nes iki šiol surinkta tik pusė reikiamos sumos pinigų. Ir šį greitai užsiužs, jei kasa nebus pripildyta naujais įnašais. Todėl parapijos klebonas vėl prašo:

Visus atlikti savo pareigą, aukoti savo mokyklos statybai.

Platinti Lietuvių Dienos laimėjimų bilietėlius. Šiuo keliu jau gauta per 1,000 dol. pajamų. Platinime pirmąją Kuzavinių seimą, po jos seka: Č. Norkus, M. Morosky, Vl. Jasiulionis ir k.

Sekmadieniais, dalyvaujant pamaldose, aukoti mokyklos statybai, skiriant nors ir smulkias aukas mokyklos fondui.

* Broniaus Budriūno mokinių vasarinis koncertas įvyksta sekmadienį, gegužės 26 d., 1 val. p. p., parapijos salėje.

* Jaunimo šventė įvyksta sekmadienį, birželio 2 d., 1:30 val. p. p. parapijos salėje ir kleme. Programoje dalyvauja 100 su viršum jaunimo. Jaunimas vaidins, dainuos ir šoks tautinius šoktus. Šią šventę rengia abi lituanistinės mokyklos

ir Jaunių tautinių šokių grupė, kuri rengiasi dalyvauti liepos 7 dieną Tautinių šokių šventėje, Chicago, Ill. Visas gautas šios šventės pelnas eis mūsų šokėjų kelionei į Chicago finansuoti.

* Mokyklos baigia mokslo metus: šv. Kazimiero par. mokykla savo mokslo metus baigia birželio 7 d. pamaldomis. Mokykla bus uždaryta iki rugsėjo 10 d.

Šeštadieninė šv. Kazimiero mokykla savo mokslo metus baigia birželio 9: 10:30 val. turės pamaldas ir po to par. salėje iškilmingą mokyklos uždavimo aktą. Ši mokykla bus uždaryta iki rugsėjo 16 d.

* Kazimieras Mažeika pasimirė gegužės 5 d. po ilgos ligos. Buvo 74 m. amžiaus, kilimo iš Šilalės, seniau gyvenęs Chicagoj. Gegužės 8 d. po gedulingų pamaldų Los Angeles šv. Kazimiero bažnyčioje, išvežtas palaidoti į šv. Kazimiero kapines Chicago, Ill., kur ir jo žmona ilsis.

* Pirmąją šv. Komuniją gegužės 5 d. priėmė šie lietuvių vaikai: Bačkauskas, Domkus, Keršis, Leonavičiūtė, Matukaiytė, Norkus, Norkutė, Stančikas, Žaliūnaitė, Jodelytė, Gudauskas ir Kojelis. Iškilmės buvo įspūdingos, dalyvavo daug žmonių. Visi dėkingi Seselems už pastangas, rengiant vaikučius prie Komunijos ir už gražią tvarką.

* Kleopas Kazlauskas su savo žmona Marija ir sūnumi Kęstučiu iš Grand Rapids, Mich., atvyko į Los Angeles gyventi ir laikinai

sustojo pas savo giminaitę Marcelę Petrauskienę. Kazlauskai seniau yra gyvenę Toronto, Kanadoj.

* Kun. Margis, marijonas iš Argentinos, buvo atvykęs į Los Angeles aplankyti savo mamytės, brolių ir sesučių, kurie gyvena Long Beach, Calif. Kun. Margis Motinos Dieną šv. Kazimiero bažnyčioje atlaikė sumą ir paslaikė pamokslą.

Jaunimo šventė Los Angeles

A.L.B. Jaunimo Ansambelis, vadovaujamas mokyto. Onos Razutienės, rengia didžiulę jaunimo šventę, kuri įvyks birželio 2 d. 1:30 val. šv. Kazimiero par. patalpose (salėj ir mokyklos kleme). Programoje bus jaunųjų pianistų pasirodymas, dainos, duetai, jaunos menininkės Rasos Arbatės meno parodėle, tvarkoma arch. Arbo,

Bus suvaidintas Alės Rūtos-Arbienės jaunimui parašytas 1 veiksmo scenos vaidelis "Atsiskyrėliai." Pasirodys jaunių ir jaunimo chorai ir visos trys (vaikų, jaunųjų ir jaunimo) tautinių šokių grupės. Viso 100 dalyvių.

Jaunimo grupė, kuri ruošiasi dalyvauti II-oje Taut. šokių šventėje (š. m. liepos mėn. 7 d.). Chicagoje pasšoks apie 15 pačių gražiausių tautinių šokių.

Programai paruošti bendradarbiauja muzikai: J. Ažuolaitis, B. Budriūnas, O. Barauskienė, ir A. Narbutas; mokyto. B. Čiurlionienė, Gidas Radvenis ir stud. Vida Mikuckaitė ir akordeonistas Pažemėnas.

Puikios Algio Žaliūno dekoracijos. Talkininkauja šventei rengti komitetas, kurį sudaro: A. Dudlenė, H. Kančauskienė, J. Motiejūnas, A. Norkus, Pažemėnas ir A. Žaliūnas. Bus duodami pietūs jau nuo 12 val. Loterija. Po programos šokiai prie geros muzikos.

Visi kviečiami dalyvauti pasidžiaugti jaunimo darbais ir paremti taut. šokių grupės, kelionę į Chicagoj.

Vokietijos lietuvių suvažiavimas

Birželio 22 d. krašto valdyba nutarusi Vasario 16 gimnazijoje surengti Vokietijos lietuvių suvažiavimą.

Prie tradicinio Joninių laužo bus atlikta plati programa, paminėtas 100 metų nuo lietuvių sukilimo prieš caro valdžią, pasidalinta mintimis, pabendrauta lietuviškojoje dvasioje ir pasiilksmintai.

Tokio masto lietuvių suvažiavimas Vokietijoje būtų ar tik ne pirmutinis.

Dr. Dainė Augustaitytė ruošia lietuvių kalbos vadovėlių vokiškai kalbantiesiems. Pirmųjų puslapių pluoštas jau įteiktas Vokietijos lietuvių krašto valdybai.

Kap. J. K. Valiūnas, Kr. valdybos sekretorius, jau iš anksčiau žinomas, kaip geras šaulys, aukščiausioje vokiečių klasėje normaliais pistoletais laimėjo antrą vietą ir oro pistoletais pirmą vietą.

* Vasario 16 Gimnazija gavo iš New Yorko E. Baltrusaitienės prisilustą 1,000

Rengia koncertą

Long Beach Lietuvių Klubas gegužės 25 d. 6 val. vak. rengia koncertą — šiuopinį Machinists salėje, 728 Elm Ave., Long Beach, Calif.

Programoje dalyvauja muzikai: Marija ir Stasys Kalvaičiai, aktorai Ona ir Andrius Mironai, solistas Vincas Šaras ir Long Beach Lietuvių choras vadovaujamas muziko Kalvaičio.

* Lietuvos nepriklausomybės signataro prof. Mykolo Biržiškos laidotuvių komitetas Los Angeles mieste savo užbaigiamajame pranešime skelbia, kad laidotuviams išleistas \$2,545.80. Pinigus sudėję privatūs asmenys ir organizacijos.

dol. auką ir nuoširdžiai dėkoja jai ir kitoms newyorkietėms moterims, kurios talkino madų parodos rengime. Ši auka — tai pelnas gautas iš tos madų parodos.

BALFO PIKNIKAS

BALF-o 52-jo skyriaus valdyba maloniai kviečia visus Philadelphiajos, jos apylinkių ir pietinės New Jersey lietuvius atsilankyti į pirmąjį šių metų pikniką — gegužinę, kuri įvyks birželio 9 d., sekmadienį, Čepo-Čapkevičiaus sodyboje, 112 Stanley Avenue, Bellmawr, New Jersey (apie 5 mylias nuo Walt Whitman tilto).

Tenepasilieka nei senas nei mažas tą dieną namie, o visi atvyksta į BALF-o gegužinę, kur smagiai praleisite laiką su draugais ir pažįstamais, o rengėjai skaniai pavaišins.

VALDYBA

* Vaclovo Biržiškos didžiulio lituanistikos veikalo "Aleksandryno" II tomas, jau yra išėjęs iš spaudos. Jį išleido Lituanistikos Institutas. Šis veikalas yra pirmas lietuvių spaudos istorijoje, pateikęs svarbiausius duomenis apie lietuvių autorius ir rašytojus nuo 15 amžiaus iki 1865 m.

* Ką tik išėjo iš spaudos Kipro Bielinio knyga "Teroro ir vergijos imperija Sovietų Rusija". Išleido Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjungos Literatūros fondas New Yorke. Spaudė Lietuvių Enciklopedijos spaustuvė Bostone, 312 psl. Apžvelgiama teroro sistema ir pabaltiečiai vergų stovyklose. 3,000 egz. tiražas. Kaina \$2.50.

UŽPRENUMFRUOKITE
VIENYBĖ

artimajam ar draugui

Padėka

Širdingai dėkojame visiems, kurie, š. m. gegužės 6 d. mirus mūsų brangiai

Modestai Plechavičiūtei

užjautė ar kitaip guodė mus skausmo valandoje. Dėkojame visiems, atvykusiems į paskutinį su ja atsisveikinimą New Yorke ir Chicagoje ir dalyvavusiems jos laidotuviuose.

Tariame širdingą ačiū visiems už vainikus, maldas ir užpirtas šv. Mišias.

Nuliūdime pasilikę: SESERYS, BROLIAI IR GIMINĖS

Haven Realty

JUOZO ANDRIUSIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N.Y.
Tel. VI 7-4477 Atdarą kasdien - 9 v. r. iki 9 v. v.

Catskill kalnuose

Druskonie Hall

Vasarvietė priima užsakymus. Ideali vieta atostogoms, savaitgaliams, iškyloms. Geras poilsis, gera lietuviška virtuvė, lietuviški koldūnai.

Rašyti: MRS S. KRAUNAITIS, ANDES, N. Y.
Telefonas Andes, N. Y. 676-2781

Chicagos lietuviai prekybininkai linksminosi

Apie 400 rinktinės publikos susirinko į metinį Lietuvos Prekybos Rūmų banketą (30-ji iš eilės) ir čia smagiai pasilinksmino, o taip pat pagerbė du savo pasižymėjusius narius.

Vieno iš puošniausių Chicagos viešbučių — Ambassador West Hotel Guildhall gegužės mėn. 19 d. vakarą buvo užvaldyta lietuvių,

rimų ir vakarienės (prieš ją buvo sugiedoti JAV ir Lietuvos himnai bei sukalbėta invokacija) atlikta oficialioji dalis. Jos metu buvo pristatyti Lietuvos Prekybos Rūmų direktoriai ir garbės svečiai. Šių tarpe buvo: kun. S. Adominas, dr. P. Daužvardis su žmona, dr. P. Grigaitis, L. Šimutis, M. Vaidyla, Vanagaitienė ir kt.

balą iš Sound of Music.

Įdomus buvo atžymėjimo ženklų įteikimas dviems nusipelnusiems lietuviams. Vienu iš tokių laimingųjų buvo žymus finansininkas Justas Mackevičius, Prekybos Rūmų organizatorius, kuris gavo "Senior Citizen" ženklą, paskirtą Chicagos miesto burmistro. Už nuopelnus Rūmams įvertinimo dovana buvo įteikta ir Julijui Kuzui, ilgamečiui šios organizacijos darbuotojui. J. Mackevičius, priėmęs dovaną, pabėrė minčių iš praeities.

Vienybės darbuotojas Chicagoje John Jakubauskas Lietuvos Prekybos Rūmų bankete susitinka su Rūmų vicepirmininku A. Baliūnu ir Vienybės atstovu Ed. Sulaitiu.

V. A. Račkausko nuotrauka

Lietuvių Prekybos Rūmų banketo svečiai su Rūmų pirmininku dr. J. Jerome. Šalia jo stovi Theodora Kuzas ir Anthony Gužauskas.

V. A. Račkausko nuotrauka

Puiki atmosfera čia matėsi visur: gausiai apkrautuose staluose, raudonais švarkais vilkinčių patarnautojų veiduose ir šaunių damų lūpose.

Po nuotaiką žadinančių gė-

Tradicinį žodį tarė Lietuvos gen. konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis, o savo skambiu balsu erdvią salę padrebino sol. A. Brazdis. Jis čia sutraukė prologą iš Pajacų ir linksmą ga-

Pasibaigus oficialiai daliai, publika miklino kojas, grojant J. Byjansko orkestrui, kuris ir vakarienės metu rėžė įvairias melodijas.

Visai programai gabiai vadovavo Rūmų pirm. dr. Joseph Jerome. Nežiūrint, jog salėje dalyvavo ir svečių iš amerikiečių tarpo, programos metu buvo kalbėta dviem kalboms — lietuviškai ir angliškai.

Šis kaip ir ankstesnieji Rūmų banketai, svečiams paliko malonių įspūdžių bei atsiminimus, kuriais, be abejo, visi dalyviai gyvens iki sekančių metų panašaus suėjimo.

EDV. S.

Pareiškimas

Iškilius nuomonių skirtumams tarp JAV ir Kanados II-osios tautinių šokių šventės rengėjų ir repertuaro komisijos dėl programos paruošimo ir šokėjų atstovavimo šventės rengimo vykdomajame komitete, repertuaro komisija (Leokadija Brazdienė, Bronė Jarmekienė, Irena Šilingienė, Ringailė Zotovienė, Bruno G. Shotas) kovo 5 d. iš eity pareižę pasitraukė.

Repertuaro komisija iki tolai yra sustačiusi šventės repertuarą ir jame numatyti šokių aprašymus išleidusi (I-osios tautinių šo-

kių šventės lėšomis) atskirais leidiniais: Mūsų Šokiai (vadovėlis suaugusiems šokėjams) ir Repertuaras jauniems (mokyklinio amžiaus dalyviams).

Už tolimesnį programos paruošimą bei jos pravedimą buv. repertuaro komisija nebėra atsakinga. Jos nariai, tačiau, yra sutikę šokių parengime šventės rengėjams iš šalies talkininkauti.

BRUNO G. SHOTAS, buv. repertuaro komisijos pirm.

Chicago, Ill.
1963 m. gegužės 15 d.

Varpo choras Chicagoj

J. Kreivenas

Gegužės 19 d. Chicagoje lietuviai buvo labai užimti visokiais rūpesčiais: vien su žydais mingavo, kiti juos pikietavo, tretį puotavo, o iš visų likusių daugiau kaip 800 asmenų dalyvavo Toronto "Varpo" koncerte Maria High School salėje (toj pačioj, į kurią šiais metais neįleido Chicagos Lietuvių Operos). Koncertą rengė LB Kultūros Fondas ir jo pelnu norėjo paremti V. Biržiškos "Aleksandryny" II tomo išleidimą. Pastarasis II tomas čia buvo ir platinamas. Jau spaudoje ir paskutinytis, trečiasis tomas.

"Varpa" šį kartą sudarė apie 65 asmenų mišrus choras, solistas V. Verikaitis, dirigentas St. Gailevičius ir akompaniatorė D. Skrinškaitė. Koncerto programos buvo dvi dalys: pirmoji — lietuviška, antroji — taip pat lietuviška, tik lietuvių kompozitorių. Pirmojo daly keturi kūriniai buvo ir iš tarybinio lietuvių repertuaro, du Klovos ir po vieną P. Olekos ir J. Belazaro. Antrojo daly girdėjome dainų ir operų arijų Rossini, Schubert, Dvořak, Verdi, Gounod, Offenbach ir Schumano.

"Varpo" choro balsinė medžiaga labai kukli, ypač stiprintini pirmieji sopranai. Tačiau dainavimo vertė lėmė nepaprastai kruopštus ir išbaigtas pasirengimas, balsų išlyginimas, prasikišančių priekin balsų tame chore veik nepastebėta. Prie dainuojamų dalykų nuotaikos buvo derinama ne tik balsų tembrai, bet net ir šviesos. Pvz., Schumano "Žvaigždėlė" pianistė atliko, greičiausiai, atmintinai,

nors į gaidas žiūrėjo, bet vargiai galėjo tamsoje ką įžiūrėti. Lietuviškoj koncerto daly buvo ir dvi K. V. Banaičio dainos, šlaip efektus gaudančių chorų vengiamos.

"Varpas" yra vienas iš pirmaujančių emigracijoje lietuvių chorų. Šiam koncerte jį girdėjome tokioj stiprybėj, lyg emigracijos sunkumų bangos jo nesiektų.

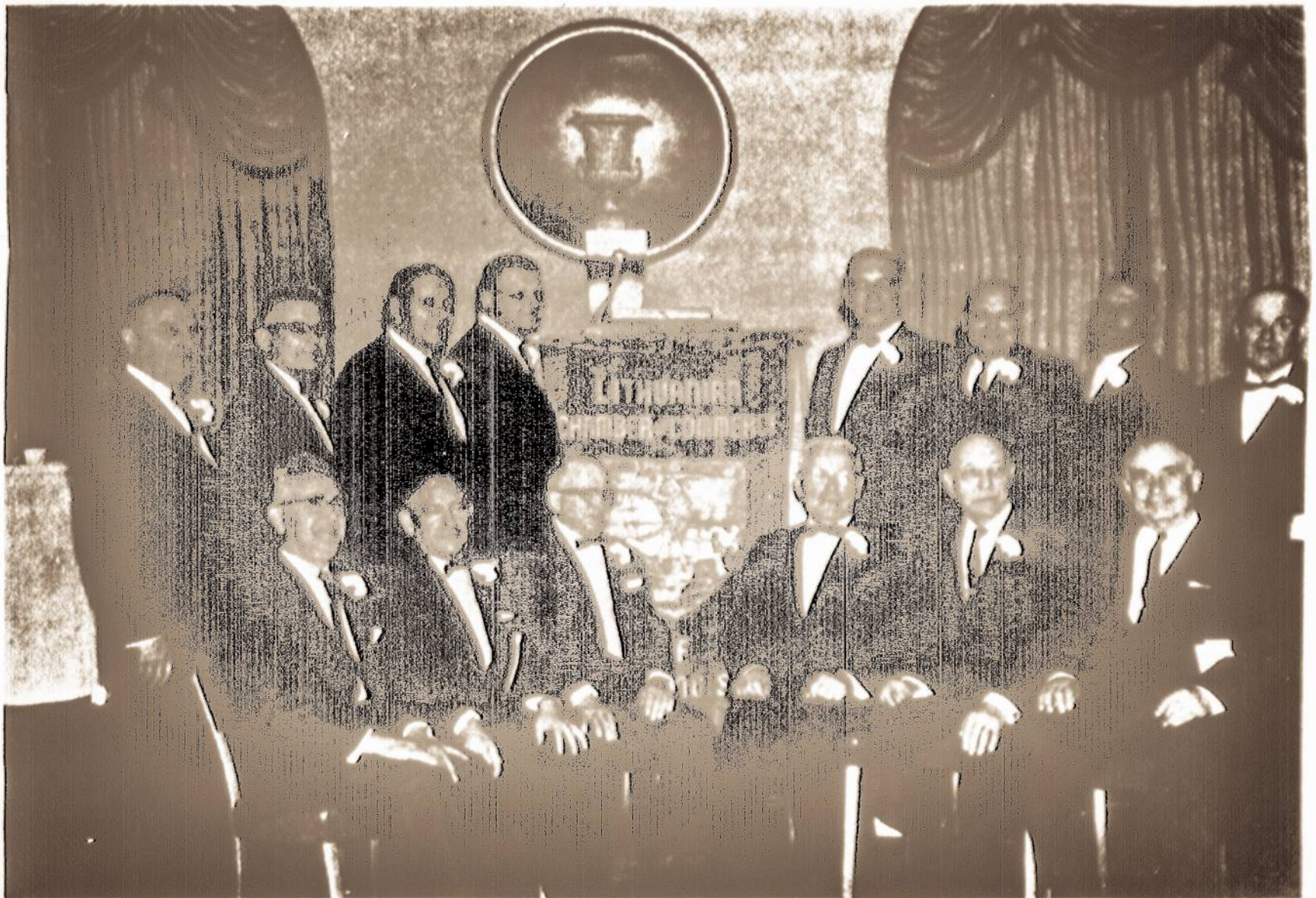
Choro išvaizda ir laikymasis buvo pasigėrėtini.

Su "Varpu" paprastai Chicagoje pasirodo ir V. Verikaitis, lyg koks to choro satelitas. Ir dainuoja jis taip, lyg būtų to choro dalis. Šį kartą jis atrodė kiek nuvargęs, bet publikos nuotakas kaitinti pajėgė ne mažiau už chorą.

Po koncerto Pakšto sveitainėje buvo "Varpo" priėmimas, trukęs ligi vėlyvosios. Atsilankiusių dalyvių skaičius čia rodė, kad "Varpas" su savo satelitais čikagiškių yra mylimi ir jų pasirodymo Chicagoje buvo laukiama. Ir bus laukiama.

* Dail. J. Paukštienės meno parodos atidarymas įvyksta gegužės 25 d. 7 val. vak. Čiurlionio Galerijoje. Ji tęsis iki birželio 1 d.

* Rita Gorb, jauna chicagietė, L. Vyčių choro dainininkė, žuvo automobilio nelaimėje balandžio 29 d. netoli nuo savo namų Marquette parke. Toje pat nelaimėje žuvo kitu automobiliu važiuojęs lietuvių kilmės Howard Witkus. Automobilio vairuotojas, vežęs Ritą Gorb, išliko beveik nesusžeistas ir jis teisme turės atsakyti už šią nelaimę.

Lietuvių Prekybos Rūmų direktoriai 30-jo metinio banketo metu gegužės 19 d. Ambassador West viešbutyje Chicagoje. Sėdi (iš k.): Frank Bulaw, Felix Raudonis, William Kareiva, Stanley Balzekas, dr. Kazys Drangelis, Anton Valonis; stovi John Pachankis, Peter Vilkelis, Adolph Baliūnas, Charles Macke, dr. Joseph Jerome, Albert Aukers, Bruno Shukis, Julius Kuzas.

V. A. Račkausko nuotrauka

CICERO LIFE APIE

EDVARDA ŠULAITĮ

gegužės pradžioje taip rašė:

Edward Sulaitis, 1320 S. 48th Ct., has been appointed representative and business manager of the Lithuanian language paper Vienybe (Unity) in the Chicago area.

Vienybe, established in 1886, is the oldest Lithuanian newspaper in the world and is published in New York by Mrs. Valerie Tysliava.

Sulaitis, who came to this country in 1949, has studied business administration, accounting and journalism in Seattle, Wash., and Chicago. He has contributed many articles to several Lithuanian language periodicals

and has edited the Lithuanian newspaper, Sporto Zinios (Sports News). He has also compiled and published two books.

Sulaitis is a Korean conflict veteran and a member of Don Varnas Post, American Legion, as well as other civic and fraternal organizations.

* Leonard Shemaitis, Liet. Vyčių organizacijos 112-tos kuopos narys, viešėjo Lietuvoje ir susitiko su savo giminėmis, kurių niekada nebuvo matęs.

Margučio radijo programos

Margučio lietuviška radijo programa, po trumpos pertraukos, vėl pradeda savo veiklą. Gegužės mėn. 20 dieną buvo transliuojama pirmoji programa iš naujos stoties — WTAQ (1300 kilobanga), esančios Chicagos vakariniame priemiestyje — La Grange miestelyje. Dabartinės programos bus duodamos 5 kartus savaitėje — nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 - 9:30 val. vakare.

* Chicagoje gegužės 25 - 26 dienomis Lietuvos Filatelistų draugija Jaunimo Centro didžiojoje salėje surengė ženklų parodą Dariaus ir Girėno tragiško žuvimo sukačiai paminėti.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomeja Narkėliūnaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

MES

Atkelta iš 1 psl.

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

ras žinių apie smuklę ir komisarą Sniečkę, apie slavus ir skitus, apie Sokratą ir šv. Steponą, apie sportą ir socialistus, Smetoną ir Sleževičių. Gaila, straipsniui apie Amerikos lietuvių socialistus nerasta didesnės akademinės nuotaikos autoriaus (tą pat tenka pasakyti ir apie straipsnį apie Lietuvos sd). Apie Sleževičių autorius, matyt, nežinojo prof. Senno "The Emergence of Modern Lithuania" ir Balučio "Atsiminimų" buvimo apie paskutinį Lietuvos-Lenkijos karalių Stanislovą Poniatovskį autorius nežino amerikiečio prof. Kaplano "The First Partition of Poland Lithuania" veikalo. Šis Enciklopedijos tomas, kaip ir visi kiti, suteikia garbės leidėjui, jo suteiktiems bendradarbiams ir — aišku — prenumeratoriams, kurie ištikimai už kiekvieną tomą sumoka po \$8.75.

Gegužės trečiosios konstitucijos 172 metų sukaktį minėdami, Clevelando lenkai kalbėtojais atsikvietė (prie Kosciuskos paminklo miesto sodne) mūsų Valstybės Departamento sekretoriaus padėjėją M. Cieplinskį ir Londone gyvenantį, dabar Amerikoje viešintį kunigaikštį Radziwillą (Radvilą). Pirmasis pareiškė: Lenkų tautą reikia stiprinti iš vidaus, kad ji pati galėtų atsispirti bolševizmo pinklėms. Radvila gi pasakė: Mūsų pareiga palaikyti Lenkijos tradicinius ryšius su Vakarais; kol tie ryšiai bus gyvi, tol komunizmas Lenkijoje neprigys. Pareiškimai tinka ir Lietuvos būklei, kuri net sunkesnė, nes ji ne satelitas, bet laikoma "nedalomosios" dalimi.

Dr. J. Balys Drauge apžvelgia Vilniuje išėjusį pirmąjį (penkių tomų leidimas) Lietuvos Tautosakos tomą (835 psl., 5,000 egz., kaina 3 rb.). Sako, čia 646 mūsų liaudies dainos, kurių 498 paimtos iš nepriklausomos Lietuvos turėto Lietuvos Tautosakos Archyvo (jį 9 metus vedė pats prof. Balys). Toliau tvirtina: Galima sakyti, visos dainos geros ir vertos spausdinti, kai kurios tikros retenybės, perlai, nėra nei vienos šiuokšlės, ar pigaus propagandinio šlamšto. Dainos paskirstytos rūšimis (darbo, pasakų, švenčių, vestuvių ir t. t.). Vienu žodžiu, gera kiekvienam kultūringam lietuviui išieviui naudinga knyga, bet kur ją pirksi? Lietuviško knygyno Amerikoje neturime, turime eiti ir vėl tukinti kitataučius mauderodes.

Vienybėčiai, kurie remia Vienybę

Ieva Mikolainienė, buvusio Vienybės redaktorius P. Mikolainio žmona, neseniai minėjusi savo amžiaus 75 metų sukaktį, tebesirūpina Vienybėje ir šiuo metu laikraščio leidėjai prašant pagalbą, rašo:

Brangioji Valerija: Siunčiu savo prenumeratą ir auką mašinų fondui.

Linkiu išvermės Jūsų pastaruoju metu leisti Vienybę, nepaisant "eretikų", kurie

Jums pavydi, kad tokių puikų laikraštį išleidžiame. Linkiu Jums, Salomėjai Narkėliūnaitėi ir Vytautui Širvydai daug sėkmės. Jūsų,

IEVA MIKOLAINIENĖ

Gerb. Vienybės Adm.: Siunčiu savo "našlės skaitiką" laikraščio mašinų fondui.

Gera darote, kad retkarčiais primenate skaitytojams jų pareigą savo laikraščiu palaikymui. Dar ge-

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

FORMA IR TURINYS

Negalima sakyti, kad mūsų spaudoje nėra žinių apie Lietuvą. Vilkiniškė Elta tomis žiniomis nuolat aprūpina visas suinteresuotas redakcijas. Tautininkų srovė taip pat pilna žinių, bet ši srovė jau ir prisipažįsta; savo žinias vadina naujienų atranka. Atranka — štai kur šuo pakastas — neatrinktos žinios neprityrusį emigrantą gali suklaidinti, nukreipti nuo tiesaus kelio, kurs buvo nutiestas beveik prieš du dešimtmečius. Be to, žinios turi būti tinkamai nuspalvintos.

Kai kurie laikraščiai apie Lietuvą prisi- gaudo ir savos informacijos. Bet ir sava informacija turi būti ir "atrinkta" ir tinkamai nuspalvinta. Kas tik pabandytų kitaip, tuojau balsas laisvintojų chore nuskaubėtų disonansu. Dainininkas būtų pašalintas iš choro.

Štai vieno gero laisvintojų choro — kanadiškės "Nepriklausomos Lietuvos" informacija. Šių metų 19-tam numery ten aptarlama kai kurios Lietuvoje išleistos knygos, vertingi lituanistikos leidiniai: Maironio rinktinė, Lietuvos tautosakos apybraiža, Lietuvos tautosaka I, almanachas Muzika ir teatras, Nieko nepadarysi, Maironis lieka Maironiu — gražus kišeninis tomelis. Sutarybintam Mairony kai kurių posmų trūksta. Lietuvos tautosakos apybraiža pilna labai vergingos lituanistikos informacijos, bet šen ten prikaščiota tarybinų užuominų, ištiesi knygos skyriaus kalba apie tarybinės tautosakos niekellius. I tomas rinkinio "Lietuvių tautosaka" duoda daug liaudies dainų. Šio tomo įvade apstu tarybinų užuominų, o tarybinų liaudies dainų užfundyti žada II tomas. Labai vertingas almanachas "Muzika ir teatras," įdomios ir tarybinio teatro bei muzikos apžvalgos. Žodžiu, visi keturi leidiniai sukelia šventišką nuotaiką.

"Nepriklausoma Lietuva" dedasi prie laisvintojų choro, tad ji negali šiuos lituanistikos turtus šiaip sau paminėti. Straipsnis pradedamas taip: "Propagandinio šlamšto krūvoje, kaip perlas mėšlo kūgyje", retkarčiais sužiba vienas kitas ir geras dalykas ir okupuotoje Lietuvoje."

Šitaip nuveiktus darbus "pašlovinus," galima jau eiti ir prie pačių darbų. Maironio rinktinė; leidinys ne liuksusinis, neblogo, bet galėtų būti ir geresnis. Lietuvos tautosakos apybraiža; kodėl tik apybraiža? "Apybraiža" — tai nepakankamai rimta, nors visgi geriau kaip nieko. Lietuvos tautosakos I tomas; sako, viso būsią penki tomai, kodėl tik penki? "Muzika ir teatras" rašo daug autorių, pirmasis J. Lankutis. "Nepriklausoma Lietuva" užteškia moralę: "Lankuti, pagalvok, kokiais jus partija laiko kvailiais..." Mūsų manymu, J. Lankutis iš tiesų galėtų pagalvoti, galėtų laisvintojiškai "susiprast", galėtų pradėti atitinkamai veikti, galėtų patekti į tarybinų tvarkdaryų nagus, galėtų būti išvežtas kažkur į Azijos šlaurę ir t. t. Ot, būtų lietuvių bei naudoti!

Mūsų manymu, J. Lankutis pagalvoti turėtų. Bet daug daugiau pagalvoti turėtų "Nepriklausoma Lietuva."

REIKTŲ IRGI PAGALVOTI

Gegužės 10 "Vilnis" rašo:

"Mūsų manymu, jei Vienybė visai atsižadėtų bet kokių ryšių turėti su tokiais, kaip Impulevičius, Paškevičius ir kiti ir keltų jų piktus darbus aikštėn, kaip jau dailinai ji padarius ir kiek stipriau stotų už kultūrinį bendradarbiavimą, pasilikdama

riau būtų, jei tam tikslui gerai paruoštas priminimas tilptų kiekviename Vienybės numeryje. Kiti laikraščiai (neišskiriant nei angliškių) dar toliau nueina; jie savo skaitytojus "bombarduoja" tam tikslui paruoštais laiškais, prie kurių pridėdama ir pašto ženklai pinigams už laikraštį siųsti.

Kodėl Vienybė turėtų bijoti atviriau su savo skaitytojais apie laikraščio reikalus pakalbėti? Ypač tas svarbu dabar, kuomet gyvųjų tarpe nėra velionio J. Tysliavos, kuris pats lankydamas nerangius skaitytojus, kad išgautų iš jų užvilktą prenumeratos mokėstį...

Linkiu geriausios sėkmės Jūsų pasiryžimui išlaikyti seniausią Amerikos lietuvių laikraštį VIENYBĖ.

Su pagarba,

Woodhaven, N. Y.

N. N.

Be šių aukotojų, Vienybei savo aukas yra atsiuntę ir šie rėmėjai: K. Kraučiusas iš New Yorko -- 50 dol., po 25 dol. aukojo - P.

viduryje tarp kairiųjų ir reakcinių, ji galėtų suvaldinti svarbų valdmenį Amerikos lietuvių gyvenime. Patariame Girnakaliui pagalvoti apie tai."

Taip rašo "Vilnis," o paskutinį sakinį su "pagalvoti" net pabraukia. Visai teisingai, galvojame patys ir kitiems siūlome galvoti. Kovoje su kriminalistais ir žudikais mes esame daug radikalesni už "Vilnį," skelbiame viešą atsiribojimą ir nuo nacinių nusikaltėlių. Nusikaltėliai turi būti aiškiniami, demaskuojami, perduodami teisingumo vykdytojams. Rainių miškėlio, Pravieniškių, Panevėžio, Červenės, Katyno ir daugelio kitų vietų žudikai turi būti aiškiniami ir demaskuojami. Šimtai tūkstančių nacių teroro aukų Lietuvoje turi būti aiškiniama, žudikai turi gauti savo darbų vertą atpildą. Tik dar kiek abejojame, kam priklauso nusikaltėlių gaudymo pareiga; laikraščiams ar policijai.

"Kairiųjų" spaudoje pastaruoju laiku daug kalbama apie nacių kriminalus, bet visiškai nutylimi NKVD darbai. Iš savo pusės "Vilnį" prašytume nuo tų kriminalų irgi "atsiriboti." Juk ir Maskvoje nuo daug ko atsiribojama su neįtikimu atvirumu ir drąsumu.

Mums jau kiek nusibodo nuolatinis kartojimas tokių žodžių, kaip kultūrinis bendradarbiavimas ir kultūriniai ryšiai. Pasigendame aiškes ir galimai platesnės programos. Šiokio tokio bendradarbiavimo ir ryšių turime; iš Lietuvos ir į Lietuvą važinėja žmonės, eina laiškaai ir siuntiniai, gaunama spauda ir t. t. Deja, nei viena bendravimo sritis lietuvių poreikių nepatenkina pakankamai; žmonės Lietuvoje dažniausiai nenuvažiuoja toliau Vilniaus, siuntiniai apskundinti didžiuliais mokesčiais, spauda su sunkumais ateina net iš anos pusės — atrodo, kad čia tarybininkai sukongravė visą savo krašte turimą nerangumą, apsilėidimą, biurokratizmą ir t. t. iš mūsų pusės Lietuvos skaitytojo nepasiekia net ir grynai kultūrinio pobūdžio be politinio atspalvio leidiniai. Dauguma Lietuvoje išleidžiamų leidinių jaunimui turėtų rasti kelią į mūsų pusę masiniais tiražais. Daugely sričių kultūrinii ryšių dar beveik visiškai neturime. Emigracija yra tautos šaka. Nuo tautos atkirsta ji niekur neprigys. Gyvename tokius laikus, kada kiekvienas geras patriotas kultūrinii ryšių su tėvyne turi ne bodėtis, bet jų siekti. Tik ligi šio! atrodo, atbulais spragilais kullame išskultus šiaudus. Dar neišku, kas ir ko ieško; kultūrinio bendradarbiavimo, kultūrinio bendravimo, kultūrinii ryšių ar dar ko. Norime ne stipriau apie ryšius pasisakyti, bet norime stipresniū ryšiū.

Nebūtų gera, jei Vienybė imtų ieškoti kažkokio vidurio "tarp kairiųjų ir reakcinių," iš tiesų tai visų — kairiųjų ir reakcinių — kelio rodyklės turi rodyti Lietuvos kryptimi. Šių žodžių reiškęs Vienybės bendradarbių tarpe ir atsirado su viltimi, kad Vienybė yra pats lietuviškiausias laikraštis emigracijoje.

Kalbant apie "kairiuosius," reikia nepamiršti, kad didžiausia jų dauguma yra geri lietuviai ir dori žmonės. Taip pat ir "reakcinių" didžiausią daugumą Lietuva yra švenčiausias. Žemės žodis, jie niekuo nėra blogesni už "kairiuosius." Ir labai gaila, kad šie faktai daug kam ir "kairėje" ir "reakcijoje" tebėra neįtikima naujiena. Jaučiame pareigą šių gerų naujienų skelbti net ir tuo atveju, jei mūsų geri norai kai kam galėtų atrodyti ir naivūs.

PAVASARIO LINKSMYBĖS

Pats linksmiausias šio pavasario įvykis žada būti Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimas East St. Louis, Mo. Linksmia ten kad tėra numatyta tik viena paskaita ir ta pati apie ... ryšius su Lietuva. ALTS ryšiai su tarybine Lietuva?

Nėra reikalo spėlioti, kas šioj virtuvėj bus pagaminta, bet yra tikra, kad nebus ko srėbti.

Lapinė iš Stony Brook, L. I., P. Katen iš Brooklyn, N. Y., E. Mikužiūtė iš New Yorko, ir E. K. iš Cleveland, Ohio.

Visiems aukotojams Vienybė nuoširdžiai dėkoja ir kitų aukotojų vardus paskelbs sekančiame numeryje.

SKAITYTOJAMS PRAŠANT, NĖ SEKANČIO VIENYBĖS NUMERIO BUS SPAUSDINAMI V. TYSLIAVIENĖS ĮSPŪDŽIAI IŠ LIETUVOS.

Spaudos skiltyse

Sovietų diktatūros išpeikimas Vakarop palinkusių rašytojų ir menininkų bus bene pradžia kito kieto geležinės uždangos priveržimo? Tiesa, uždanga ir pirmiau nebuvo atkelta, bet paskutinį dešimtmetį visgi būta gausesnio pasisvečiaavimo, kurio dėka prasiškerbė Vakarų įtakų, ypač idėjų srityse. Ne jau šios pasidarė diktatūrai pavojingos? Gali jai pavykti vėl užpilti kelius Amerikos ir Europos literatūrai, muzikai ir menui, bet kažin, ar uždarys duris mokslui ir technikai? Čia Sovietija labiau artėja prie Amerikos, negu prie savo draugės Kinijos. Diktatūra, be abejo, puikiai supranta pavojų atsilikti nuo Vakarų mokslu ir technika, nors ne taip bijo atsilikti žmoniškumo kultūroje.

Montrealo THE GAZETTE

Esu daug galvojęs apie Kubą. Daug ko joje dar ir šiandien nežinome. Tačiau nenumatau, ką, vienu ar kitu metu, mes būtumėm galėję nuveikti, jei ir jau prieš keletą metų būtumėm žinoję Castro polinkį komunizmui. ALLEN W. DULLES, buvęs Central Intelligence Agency direktorius

Maskvoje sušaudyta šnipas Oleg Penkovski, Negreit sužinosime jo tikrąjį pobūdį ir elgesio tikslus. Gali būt, tai buvo aukštų principų ir drąsos vyras. Tikriausiai tegalime viena sakyti: jis netikėjo komunizmu. Jei ir buvo karštas, jo karštis atvėso. Jo pavyzdys įrodo, kad sovietų visuomenėje vyksta pakitimai. Diktatūra bodisi ne tik eiliniams, bet aukšti pareigūnai. Penkovski turėjo glaudžių ryšių su "susirgusiu" Kozlovu, su maršalu Malinovskiu, su Lietuvos žudiku Serovu. Kas jam duodavo svarbių mokslų ir technikos žinių Vakarams perduoti? Kas jį prie slaptų šaltinių prileidavo? Gali būt, nuosprendis sušaudyti bus pradžia griežtesnės geležinės uždangos. Diktatūra negali savo net aukštais pareigūnais pasitikėti ir leisti jiems važinėti po užsienį.

BOSTON MONITOR

dievas — žaibu ir griauštiniu sutrupinęs Kastyčio pilį. Taip atsiradęs gintaras.

Prof. Francis Dvornik (čekas) savo slavų kultūros ir istorijos paskaitas. Harvardo u-tui surašė dviem knygom, kurių vieną išleido 1956 metais, pavadindamas ją "The Slavs, Their Early History and Civilization," o antrą 1962 m. — "The Slavs in European History and Civilization," (688 psl. kaina \$15). Įdomu tai, kad, nors daug rašo apie senovės Lietuvą ir Lietuvos-Lenkijos valstybę, bet nenurodo nei vieno lietuvio (kaip mini lenkus ir kitus, jam patarimais padėjusius) kuris būtų jam pataręs mūsų istorijos klausimais. Todėl vietomis ta istorija lietuviu ausims nelauktai skamba. Jogaila, pasirodo, prieš susituokdamas su Jadvyga, planavo vesti Maskvos didžiojo kunigaikščio dukrą. Vytautas pirmą krikštijosi pravoslavų, Aleksandru, ir tą vardą pasilaikė, krikštijdamasis kataliku.

STEBĖTOJAS

Nereikia būti ALTO prezidiumo nariu, ar koku kitu laisvinimo veiksniu, norint patirti JAV nuomonę ar nusistatymą Lietuvos atžvilgiu, ar kitais JAV užsienio politikos klausimais. Kiekvienas gyventojas, net ir turistai iš užsienio, lankydamiesi Washingtone, gali dalyvauti Valstybės Departamente vykstančiuose "briefings" ir išgirsti atsakingo pareigūno pareiškimus įvairiais užsienio politikos klausimais. Tokie susirinkimai vyksta kiekvieną pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį 9:30 valandą ryte. Įėjimas į V. D. auditoriją iš 21 gatvės. Nuotraukoje — vienas iš vadinamųjų "briefings" Valstybės Departamente Washingtone, dalyvaujant turistams ir vietos gyventojams.

Be tautos kamieno sunku apsieiti

Pagyrusi vienintelę išėtvų vaikams išleistą plokštelę Žirginėliai, Mama R.K. Kanados Tėviškės Žiburiuose samprotauja: Neseniai iš Lietuvos gavau Amerikoje gyvenančios Sonės Tomarienės "Trys Lepūnai Pagyrūnai" ir "Pasakų Sparnai." Rašytojai teko išgirsti karčių priekaištų, kam ji dėjso, savo kūrinus spausdinti okupuotoje Lietuvoje. Todėl knygeles perskaičiau ypatingu dėmesiu. Na ir ką? Pasakėlės gražios, dar gražesni eilėraščiai, skoningai gražūs B. Demkutės piešiniai. Ką turi daryti rašytoja, jei pasiturinčioje išėtvioj nėra leidėjų ir skaitytojų vaikams skirtų knygų? Ar turi savo talentą užkasti? Ar dėti į archyvą ir laukti šviesesnių laikų?

Enciklopedijos leidėjas J. Kapočius lankė Pietų Ameriką ir bostoniečiams pasakojė įdomių dalykų apie ekskursijas dabartinėn Lietuvon. Sako, 15 Urugvajaus lietuvių komunistų ekskursavo po Lietuvą, kur moteris apdovanojo tautiniais kostimais, vyrus foto aparatais. Visi dar gavo po 1,000 rublių išleidoms. Sugrįžus į Urugvajų, iš 15-kos 9 pagljo nuo bolševizmo!

20-ties metų VLIKO sukaityvėms planuojama anglų kalba leidinys, su St. Lušio,

K. Sidlauskio, D. Krivicko ir J. Audėno raštais, nušviečiančiais organizacijos istoriją ir veiklą.

Aną dieną vėsk. Brizgys liudijo teisme, norėdamas išgauti elizabethiečio A. Andrijausko \$25,000 testamentinį palikimą "Veviržėnų parapijos vargšams." Teismui pareiškė, kad turįs iš Vatikano visus reikalingus dokumentus, įdomu bus patirti, kaip vyskupas perduos Veviržėnų vargšams tuos pinigus (jei teisme laimėtų), išvengdamas "santykių su Lietuvos okupantu"?

Mūsų katalikiškoje spaudoje daug mokoma Washingtone, kaip užsienio politiką varyti. Bet, ar pasidomė bent vienas jos bendradarbių, kaip Lietuvoje yra su bažnytiniais choralais, ar yra vargoninkų, ar groja vargonai pamaldų metu? Gal viskas tas jau nušluota? Ar kuria kas bažnytinę muziką? Ar perduoda jos senesnių kūrinių Vatikano radijas Lietuvon, kad katalikai nepamirštų savo bažnytinį giesmių? Tos mintys atėjo galvon, skaitant naujausią Muenchene leidžiamą Sovietijai tirti instituto biuletėnio numerį. Ten rašinys apie tai, kaip diktatūra nori nurašyti istoriją rusų bažny-

tinio giedojimo ir muzikos, įdomus ir vertingas savo informacine medžiaga.

Prof. A. Salys būreliui lietuvių Washingtone skaitė paskaitą apie mūsų kalbos praeitį, dabartį ir ateitį. Jisai mano, kad, nežiūrint rusinimo, mūsų kalba pasidarysianti tikslesnė ir paprastesnė. Prof. Salys Pennsylvanijos u-tė dėsto baltų ir germanų kalbų tyrimą, ir apgailestauja, kad "klaudytojų tarpe nėra nė vieno lietuvi, nors jiems, rodosi, ypač privalėtų rūpėti jų sena ir graži protėvių kalba."

Ernestas Galvanauskas gavo leidimą persikelti gyventi iš Madagaskaro salos į Prancūzijos Savoię, netoli Grenoble.

Vilnių (be to, ir Kijevą, Maskvą, Leningradą) lankė gana gausi Amerikos žydų ekskursija.

Laiške Darbininkui vellonio prof. K. Pakšto žmona nusiskundžia mūsų Pasaulio Lietuvių Archyvu ir kita-taučiu advokatu, kuris per trejus nesutvarkė palikimo. Sako: "Ne tam paaukojau vyro bibliotekinį turtą, kad Archyvas neįstengtų prof. K. Pakšto knygoms kambario duoti ir seniai pradėti tvarkyti. Tvarkytojas p.Liu-

levičius net į laiškus neat-sako."

Dr. M. Gimbutienės veikalas "The Prehistory of Eastern Europe," Vol. I (išėjo 1956 m.), matyt, mokslo rateliuose branginamas, nes anglas Grahame Clark jį bibliografijoje mini, rašydamas savo veikalą "World Pre-History. An Outline" (išėjo 1961 m.). Gimbutienės veikalu remiasi ir Oxford u-to prof. Sanders, rašydamas apie ilgųjų bronzos kardų kilmę amerikiečių American Journal of Archeology, 1961 m. "The First Aegean Swords and their Ancestry."

Ryšiams su užsienio lenkais palaikyti (ypač jaunimui) Varšuvoje leidžiama puikūs, iliustruoti, dideli žurnalai anglų, vokiečių, ispanų, prancūzų ir lenkų kalbomis. Anglų kalba išleistame 1962 m. nr. 4 dėda tautosakos, perrašytos ir pertaisytos lenkų rašytojų. Įdomu, kad skelbiama lenko rašytojo savotiškai surašyta mūsų žinomoji Jūratės ir Kastyčio legenda. Lucjan Siemienski Jūratę vadina karaliene, kurios tėvas buvęs Praamžimas (Praamžius), pastatęs jai pilį Baltijos jūros dugne. Už tai, kad įsimylėjo žveją supykęs Perkūnas — senovės lietuvių ir prūsų "griauštinio"

Dėl kunigo A. Miluko monografijos

MATAS A. MILUKAS

Šių metų kovo 19 d. suėjo 20 metų nuo kun. A. Miluko mirties. Gyvas būdamas velionis, kaip ir kiti judresni visuomenininkai, turėjo nemažai savo šalininkų, bet nestigo jam ir priešų.

Taigi, kai pereitais metais iš spaudos išėjo apie jį VI. Mingėlos monografija, knygą pasitiko didokas skaičius įvairiausių recenzijų: vienį ją gyrė, kaip kun. A. Miluko užsitarnautą paminklą, kiti ją kiek papėkė, nurodinėdami joje įsikverbusius kai kuriuos netikslumus, bet niekas monografijos nepasmerkė. Ypač niekas nebandė kelti su kun. A. Miluku turėtų asmeninių nesutarimų, arba paneigti nuopelnus, kuriuos buvo jam pripažinusi Lietuvos vyriausybė ir, jam mirus, jo dvasinė vyriausybė — Brooklyno vyskupija, į kopus jį palydėjusi gražiu nekrologu, tilpusiu vyskupijos oficioze (žr. "The Tablet" Nr. 4, 1943, III, 27).

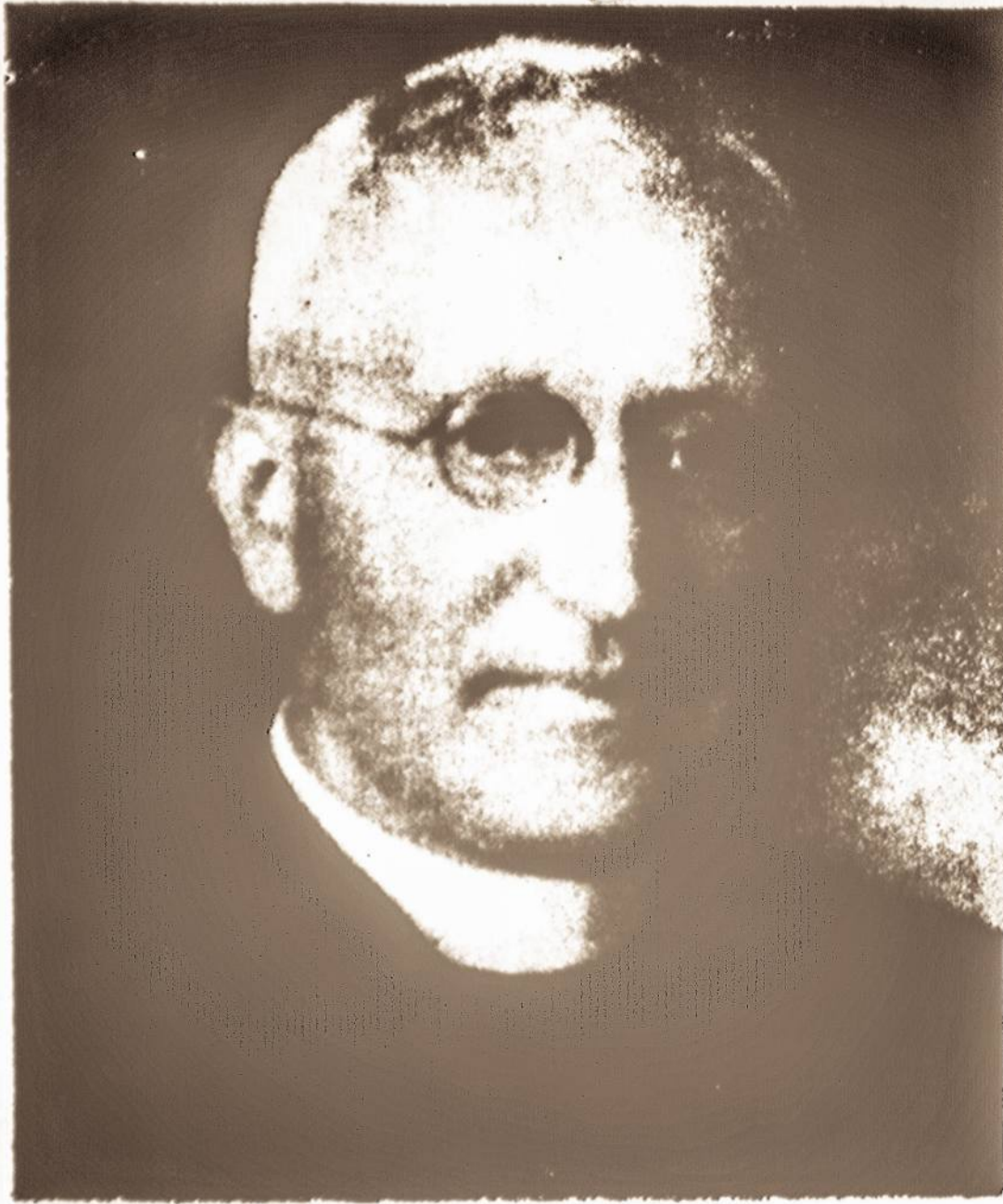
Recenzijų bangai praėjus, kuomet teigiamų monografijos įvertinimų pasirodė daugiau negu neigiamų, monografijos skaitytojai, suprantama, pradėjo apie kun. A. Miluką susidarinėti gerą nuomonę, jo vardą, taip sakant, ištraukti iš užmiršimo dulkių. Betgi atsirado asmenų, kuriems tai nepatiko. Jie šovėsi velionio vardą dar giliau tose dulkėse paskandinti.

Pereitų metų "Darbin." Nr. 55, paskui "Laiškuose Lietuviams" ir pagaliau "Lux Christi" Nr. 3 (43) buvo pakartotas J. K. Tautmylo rašinėlis, pavadintas "Kun. Antanui Milukui Panegirika," kurio negalima pavadinti jokia monografijos recenzija, nes veikalas perdėm negvildenamas, teigiami duomenys praleidžiami, žinomi faktai nutylimi, o pacituojamos tik tos vietos, su kuriomis J. K. Tautmyla nesutinka, ir pagaliau padaro trumpą savo išvadą: veikalas žemiau kritikos.

To dar negana. Šių metų "Lux Christi" kovo laidoje (vadinas, kun. A. Miluko mirties metinėse) J. K. Tautmyla vėl prabilo. Pasigyręs, jog redaktoriaus buvo prašomas savo ankstyvesnius teigimus pailustruoti knygos ištraukomis ir faktais, jis tomis ištraukomis operuoja taip, kad, užsimojus monografijos autoriui, smūgis tektų velionui kun. A. Milukui, nes jį pravardžiuoja viršžmogiu, didvyriu, net šventuoju (žinoma, kabutėse).

Labiausiai, atrodo, J. K. Tautmylai sunku pakelti monografijoje išminėtus kun. A. Miluko sugebėjimus, kuriuos jis vadina liaupsinimu ir pagyrimų litanija, bet nutyli, kad ta "litanija" nėra paties VI. Mingėlos sugalvota, bet pažodžiui palmta iš vyskupijos oficiozo "The Tablet." Ten sakoma: "Almighty God has given him many talents, which he utilized to the utmost to make Christ known to his faithful. He was, at one and the same time, a litterateur, lecturer, linguist, facile translator, apologist, a born organizer, a fiery crusader for the oppressed and underprivileged, and last but not least, a priest of God."

Jei "The Tablet" netiesą rašė, kodėl J. K. Tautmyla tada prieš tai neprotestavo, kodėl nereikalavo at-

Kunigas A. Milukas

šaukti? Juk jis, rodo, kun. A. Miluko laidotuvis dalyvavo ir apie tą nekrologą turėjo žinoti. Kodėl tik dabar, dvidešimties metų mirties sukaktį minint, jis prabilo tokiu autoritetingu balsu?

Tenka spėti, jog čia glūdi noras pastoti kelią kun. A. Miluko vardo populiarėjimui ir kad čia yra ne vleno žmogaus sumanymas. Pats J. K. Tautmyla prasiartaria, jog šį rašinį paruošti jį paskatinusi redakcija, kuri dar ir nuo savęs pridėjo prieš pusę šimtmečio praskambėjusį kunigų "atsiltepinimą" (kableliai pačios redakcijos pridėti). Iš to jau aiškiai matosi, jog čia ne monografiją kritikuoti, bet kun. A. Miluko vardą juodinti siekiama.

Kad skaitančioji lietuvių visuomenė bent kiek patikėtų J. K. Tautmylo puldinėjimais, jis jau anksčiau padaromas "senos lietuvių kartos žymiu veikėju, gerai žinančiu praeities faktus," reiškia, galinčiu autoritetingai spręsti 1906-1912 metais tarp katalikų vadų buviusius nesutarimus.

Tikrumoje gi tuo laikotarpiu J. K. Tautmyla buvo retai kam žinomas jaunuolis ir sėdėjo mokyklos suole...

Grįžtant prie monografijos, niekas nekludys J. K. Tautmylai ją kritikuoti ir savaip vertinti, tik reikia skaitytis ir su kitų nuomoniėmis, ypač prisilaikyti padidėjusio kitų recenzijas cituojant.

Pavyzdžiui, prisiminęs V. Liulevičiaus recenziją (Drauge 1962, IX, 1), jis sako: "...jo išvados sutampa su mano Lux Christi vertinimu," bet nutyli, kas toliau V. Liulevičiaus recenzijoje buvo pasakyta:

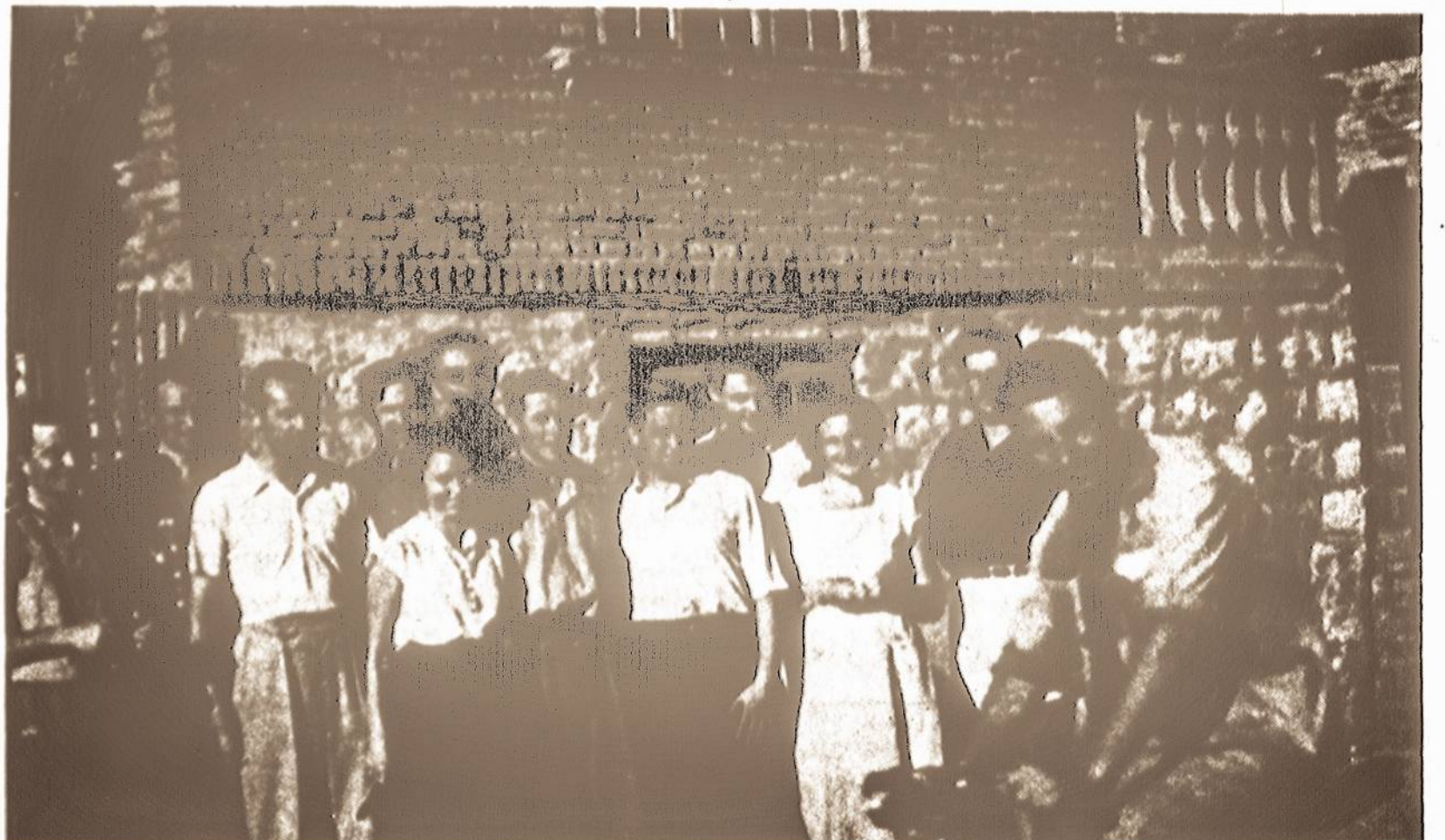
"Jeigu kas nors, perskaitęs šias pastabas, darytų prielaidą, kad rašas šias eilutes būtų nepatenkintas šio veikalo atsiradimu, tai labai klustų. Autoriaus įdėta labai daug darbo ir širdies. Kad jis parašė šią knygą, viešai reiškiu padėką. Mano pastabos reikia priimti kaip norą Miluko asmenybę išryškinti, surasti tikrąją vietą didžiųjų veikėjų tarpe."

Keistoka, kad J. K. Tautmyla savaip vertina kun. A. Miluką, kaip kunigą, ir kritikuoja jo pamokslus, nors apie tai galėjo spręsti tik velionio vyskupas. Gal todėl J. K. Tautmyla nedrįso pasirašyti tikrąja savo pavarde ir savo kunigišką sutaną pridengė slapyvardžiu,

Adv. Antanas Oliš

Antano Olišo, visoje Amerikoje gerai žinomo lietuvių tautininkų veikėjo, penkerių metų mirties sukakties paminėjimas rengiamas Chicagoje birželio 9 ir 15 dienomis. Minėjimui vadovauja dr. St. Biežis ir Juozas Bachunas.

Bulgarai prisimena dr. J. Basanavičių - istoriniame Varnos mieste. Lietuvių būrelis prie namo, ant kurio sienos lentelė; rodanti dr. Basanavičiaus gatvės užrašą rusiškai ir bulgariškai.

Mano kelias į muzikos meną

Tampu dainininku

TEŠINYS

Aš norėjau bent kiek pramokti altu groti, kad kariuomenėje nebūčiau eiliniu kareiviu, kad galėčiau patekti į orkestrą. Na, ir mano triūsas nenuėjo veltui.

Kadangi aš visą laiką nerimau, įrodinėčiau, jog, nebūdamas JAV pilietis, į kariuomenę esu palmtas netelsėta, po keturių ar penkių mėnesių, karui besibaigiant, mane paleido neva dėl silpnos sveikatos. Tą dieną, eidamas gatve, dažnai žvilgtelėdavau atgal; ar tikrai aš laisvas ir einu vienas, ne rikiuotėje? Koks buvau laimingas, kad galėjau laisvai nusisamdyti viešbutyje kambarį su visais patogumais! Rytojaus dieną, vykdamas į Scrantoną, aplankiau Niagaros krioklį, kuris buvo pakeltui.

Vėliau paaiškėjo, kad iš trylikos mūsų kvartalo išvykusių naujokų grįžome gyvi tik trys. Gal būt, JAV armijos kareivių tiek daug žuvo dėl to, kad juos siųsdavo į frontą skubotai, mažai apmokytus.

Parvažiavęs į Scrantoną, užėjau pas buvusį savo kleboną. Susitarėme, kad po dviejų savaitių vėl grįšiu prie savo darbo. Vargonininko pareigas laikinai ėjo mano mokinys — klebono šeimnininkės sesers sūnus.

Parapijiečiai, sužinoję, kad grįžau iš kariuomenės, ne kartą teiravosi, kodėl vis dar nevargonuoju. Įstikinau esąs mėgiamas ir laukiamas. Tačiau sutartosiom dviem savaitėm praėjus, klebonas atsakė man vietą ir patarė visai iš Skrantono išvažiuoti. Aš jo nepaklausiau; jis buvo savo parapijos, bažnyčios viešpats, bet ne viso miesto.

Norėdamas baigti konservatoriją ir tęsti dainavimo pamokas pas dr. Vudkoką, pasilikau gyventi Scrantone. Įkū-

Alfreda

riau Dailės mylėtojų draugiją ir suorganizavau Dailės mylėtojų draugiją ir suorganizavau Dailės mylėtojų mišrų chorą iš darbininkų. Ėmiau ruošti koncertus, statyti M. Petrausko operetes, be to, pats pradėjau duoti privačias muzikos pamokas.

Retkarčiais aš ruošdavau choro iškylas su dainomis, prakalbotomis, žaidimais ir šokiais. Į tas mano organizuojamas iškylas suvažiuodavo ir pašalinii žiūrovų. Ypač amerikiečiai stebėdavosi, klausinėdavo, kokios tautybės esame, ir girdavo savo laikraščiuose mūsų papročius, liaudies dainas bei šokius.

Klebonas ant manęs širdo, dažnai iš sakyklos keikė, šmeižė, sakydamas, kad velnias, bedievis įsibrovęs į jo parapijiečių tarpą, tvirkinas jaunimą. Tegu niekas nedirštąs eiti į mano ruošiamus vakarus, tėvai teneleidžia vaikams dalyvauti mano choruose ir t. t. Net kunigų sąjungoje buvo priimtas nutarimas, draudžias Skrantono diecezijos kunigams priimti mane vargonininku.

Nepaisant šių nemalonumų, aš vis dėlto, savarankiškai tvarkydama, dirbau ir gyvenau ne kiek ne blogiau kaip vargoninkaudamas. Kai kada, M. Petrausko kviečiamas, važiuodavau su juo pakoncertuoti.

Brooklyne pirmą kartą dainavau M. Petrausko operetėje "Velnias išradėjas" Belzebubo rolę. Apie tai M. Petrauskas rašė rašytojai Puidienėi-Vaidilutei 1921 m.: "Šioji rolė A. Sodeikal davė artisto vardą; jis buvo pulkus Belzebubas." Apsivilkęs raudonu triko, užsidėjęs peruką su ragučiais, paėmęs į rankas luicipierišką šakę, jaučiausi kaip tikras visų velnių valdovas. Vaidinimas pavyko. Aš šiuo vaidmeniu taip pat buvau patenkintas. Tai jau trečiasis iš eilės mano vaidmuo (neskaitant plemenuko rolės "Amerika pirtyje").

Mano bičiulis Strumskis, gyvenęs Brooklyne, statydamas Planketo (Planquette) operetę "Kornevilio varpai,"

Lietuvių kultūros savaitė Gruzijoje

Gruzijoje įvyko Lietuvos kultūros savaitė. Buvo eksponuojama grafika, knyga, plakatas, kino menas.

Valstybinėje Gruzijos galerijoje Tbilisyje eksponuojama apie 250 grožinės ir politinės-mokslinės literatūros išleistų knygų, apie pora šimtų grafikos darbų — estampų, keliasdešimt plakatų. Grafikos ir knygos paroda, kurios ekspoziciją paruošė dailininkai V. Bačėnas ir A. Laucius, sukėlė didelį Gruzijos sostinės visuomenės susidomėjimą, ji gausiai lankyta.

Lietuvių kultūros savaitės Gruzijoje proga buvo atidarytas ir lietuviškų filmų festivalis. Gruzijos žmonės žiūrėjo lietuvių naujausius meninius filmus "Žingsniai naktį", "Svetimi", kino apybražas "Dainos jaunystė", "Svajos ir likimai", "Nenusimink, Virginijau".

Kultūros savaitėje buvo pakviesta dalyvauti ir Lietuvos kultūros darbuotojų delegacija, kurią sudarė Kultūros ministro pavaduotojas M. Požarskas, kino operatorius V. Starošas, aktorius J. Rygertas ir kt.

Birželio mėnesio pradžioje ir Lietuvoje numa-

toma suruošti Gruzijos kultūros savaitė.

Lietuvių literatūros savaitė vyko Ukrainoje. Gegužės 15 d. Kijevo konservatorijos didžiojoje salėje įvyko iškilmingas aktas, Ukrainos Rašytojų sąjungos sekretorius J. Zbanackis atidarė lietuvių literatūros savaitę. Prisimenama Lietuva, 1961 metų pavasaris, kada prie Nemuno ir Baltijos krantų skambėjo Ukrainos kultūros atstovų žodis. Apie tai kalbėjo lietuvių rašytojų delegacijos vadovas Lenininės premijos laureatas E. Mieželaitis.

Po to kalbėjo ukrainiečių ir lietuvių literatūros atstovai. Lietuvių poetai — A. Maldonis, E. Matuzevičius, Vl. Mozūriūnas, V. Palčinskaitė, V. Reimeris, V. Rudokas paskaitė savo eilėraščius — lietuviškai ir rusiškai. Iš ukrainiečių poetų — V. Sosiuros, A. Malyškos, L. Zabaštos, D. Belouso, V. Byčko lūpų eilėraščiai ukrainietiška.

Jaudinantį šiltą žodį tarė Lenininės premijos laureatas, žymus ukrainietis. "Tegu pavasariniai žiedai puošia jūsų kūrybinį kelią."

Lietuvių rašytojai viešnagės metu per pirmąsias dvi

Lietuvos rašytojai Gruzijoje.

dienas aplankė įžymiąsias senosios Ukrainos sostinės vietas — istorinius paminklus, naujas didžiulias statybas, liaudies ūkio pasiekimų parodą.

Paskui, pasidalinę į dvi grupes ir lydimi savo ukrainiečių kolegų, lankėsi Užkarpatėje ir Ukrainos pietuose — Zaporozėje, Kachovkoje, Chersone. Praemoniniame Kijevo priemiestyje Darnicoje įvyko didelis literatūros vakaras.

Pasitikdama lietuvių literatūros dienas Ukrainoje Kijevo leidykla "Radnaskij pismenik" išleido šiuolaikinės lietuvių poezijos rinkinį "Nemuno dovana." Knygoje plačiai atstovaujami vyresnieji ir jaunesnieji poetai.

A. Budriūno koncertas

Paminint kiek anksčiau sukakusią kompozitoriaus A. Budriūno 60-ties metų sukaktį, Biržuose buvo surengtas autorinis jo kūrinių koncertas. Apie dvi valandas skambėjo A. Budriūno dainos, atliekamos Biržų kultūros namų, autotransporto kontoros, Pabiržės vidurinės mokyklos bei kitų rajono chorų ir solistų. Ypač koncerte nuskambėjo "Baladė apie tris kareivius," o taip pat "Jaunystės daina," atlikti diriguojant pačiam autoriui.

Koncertui pasibaigus, kompozitoriaus garbei salėje sugriaudėjo kelių šimtų biržiečių dainuojamas tradicinis linkėjimas — ilgiausių metų! Kompozitorių karštai sveikino kultūros namų, įmonių, mokyklų, organizacijų atstovai.

VIENYBĖ - GERIAUSIA DOVANA DRAUGUI!

Svečiuose pas operos solistę A. Staškevičiūtę Vilniuje. Nuotraukoje: (iš k.) sol. A. Staškevičiūtė, V. Tyslavienė ir V. Reimeris, poetas ir Vilniuje leidžiamo savaitraščio Literatūra ir Menas vyr. redaktorius. Z. Serafino nuotrauka

pakviestė mane atlikti Gasparo rolę. Ji man taip pat gerai pavyko.

Ruošdamas vaidmenis, savo partijas turėdavau išmokti pats, be koncertmeisterio ir dirigento. Nuvykęs savaitę prieš vaidinimą, po kelių repetacijų turėdavau jau dainuoti spektaklyje. Žinoma, visai kas kita būtų buvę, jei būčiau galėjęs kartu su ansambliu repetuoti ir tinkamai įsigyventi į kuriamąjį personažą. Į mane žiūrėjo kaip į kokį gastroljerių, o aš, entuziazmo pagautas, drąsiai ėjau nors į ugnį... Žinoma, aš dar ne viską supratau ir nejučiau artisto profesionalo atsakingumo. O juk Gasparo rolę gesukurti nelengva, — net baisu darosi, kai dabar apie tai pagalvoju.

Man atlikus "Kornevilio varpuose" Gasparo rolę, žiūrovai kalbėjo, kad aš turįs artistišką kibirkštėlę ir privalęs rimtai pagalvoti apie scenos meną. Viešėdamas pas Strumskį, kartu su juo nuėjau į Niujorko "Metropoliteno" operos administraciją pasiteirauti apie sąlygas įstoti į operos chorą. Maniau, gal čia turėsiu progos įstoti iš arčiau artistą profesionalą, jo santykius su ansambliu, matyti jį kuriant vaidmenį.

Bet toji laimė man nenusišypsojo. "Metropoliteno" operoje tuomet šeiminkavo Italai, kurie artistus rinkosi iš savųjų tarpo ir reikalavo, kad kiekvienas pirmiau būtų dainavęs Italų scenoje, turėtų iš ten afišą su savo pavarde bei rekomendacijas.

Aš nutariau labiau taupyti pinigų, kad karui pasibaigus galėčiau nuvykti į saulėtąją Italiją, pasiklausti operos artisto laurų.

M. Petrauskas pradėjo dažniau mane kvieisti dalyvauti jo koncertuose. Dažniausiai dainuodavau šiuos M. Petrausko kūrinius: "Kalvis" (žodžiai J. Janonio), "Skiptu skynimėlių," "Už šilingėlių," "Ko liūdit, sveteliai," "Mano laivas," "Daug kraujo pralėta" (iš op. "Birutė"), "Pirrodino seni žmonės," "Šią naktelę," "Kur josi, broleli," "Kur tas šaltinėlis," "Mažas mano yra stonas" (iš operetės "Kaminkrėtys ir malūnininkas") ir kt.

Be M. Petrausko kūrinių, tekdavo dainuoti St. Šimkaus: "Vai varge, varge," "Ko vėjai pučia," "Kas ant žirgilio," "Ant marių krantelio," "Kur bakūžė samanota," taip pat P. Čaikovskio "Naktis," "Ruduo," A. Rubinšteino "Iš kalėjimo išleiskit," M. Balakirevo "Apkabink, pabučiuok," "Riteris," S. Guno "Barkarolė," Z. Bizet "Toreadoro kupletai" (iš operos "Karmen"), R. Planckto "Naują svieta einam griaut" (iš operetės "Kornevilio varpai").

Su M. Petrausku dainuodavom duetas: M. Petrausko "Skambančios stygos," "Kampe tupi," "Atneša didas," "Mielaširdystės daina," "Valio, dalgele," "Jau ateina rudenėlis," "Nupinsiu vainiką" ir kt.

1918 m. iš "Viktor Toking Mešin Ko." (Victor Talking Machine Co.), Kemdene (Niudžersi valstijoje), gavau pakvietimą įdainuoti į pokšteles keletą dainų. Įdainavau dešimt. Buvau kviestas dar ir į "Kolumbija Rekords Ko." (Columbia Records Co.) Niujorke, bet ten nevykau, manydamas, kad ateityje geriau galėsiu dainuoti.

Buvau nustebintas, kai įdainuojant čia pat prie manęs dirigentas, paėmęs Balakirevo "Riterio" fortepijono partiją, per kokias dešimt minučių padiktavo orkestro dalyviams orkestruotę, ir tuoj galėjau įdainuoti ją su orkestru. Tikrai pavydėtinas jo gabumas!

Gyvenant Scrantone, kartą pas mane atvyko parapijos komiteto delegacija iš kaimyninio miestuko Kingstono kvieisti užimti ten vargonininko vietą. Jų bažnyčioje esą vieni iš moderniausių, didžiulųjų vargonų. Mane tai sudomino. Priminiau komiteto atstovams, kad esu apšauktas bedviu ir kad kunigai yra sudarę suokalbių prieš mane. Jie pareiškė esą savo parapijoje šeiminkai, ir klebonas turėslas sutikti. Manydamas, kad, Kingstone gyvendamas, galėsiu palaikyti ryšius su savo Dailės mylėtojų draugija bei choru, o taip pat toliau mokytis dainavimo pas dr. Vudkoką, sutikau.

Bus daugiau

Žuvusiųjų kare prisiminimo diena

Miestų ir miestelių aikštėse, laukuose per visą kraštą gegužės 30 d. amerikiečiai pagerbs savo žuvusiųjų karo metu. Tai bus 96-toji žuvusiųjų prisiminimo diena. Iškilmingos ceremonijos atžymės tą dieną; gėlėmis bus papuošti jų kapai JAV-ėse ir kituose kraštuose.

JAV-ių karių kapinėse Anglijoje, Prancūzijoje, Belgijoje, Olandijoje, Liuksemburge, Italijoje, Šiaurės Afrikoje, Filipinų salose, Meksikoje draugai užsieniečiai atiduos pagarbą Amerikos kariams. Korėjoje, kur 24,000 amerikiečių prarado savo gyvybes, Tautinėse Pusano kapinėse bus atlaikytos pamaldos.

Specialios iškilmės vyks apie 100-te tautinių kapinių visoje Amerikoje, karo laivyno kapinėse ir kitose pavienėse kariuomenės ir karo laivyno laidojimo vietovėse. Visur, kur tik yra Amerikos kariuomenės postas ar karo laivas, bus pusiau stiebo iškeltos vėliavos ir išsauta 21 salivė.

Žuvusiųjų karių prisiminimo Diena ar Dekoravimo Diena, kaip ji dažnai yra vadinama, prasidėjo po Civilinio Karo, kai Pietų moterys Vicksburge ir Columbus, Mississippi valstybėje, ir Charlestone, Pietų Karolinoje, papuošė Unijos ir Konfederacijos kapus. Šiauriečiai pasekė tuo pačiu šiltu gestu, ir nuo to laiko per visą kraštą pirmosiomis vasaros gėlėmis Amerikos karių kapai buvo puošiami per organizuotas bendruomenių iškilmes.

Kai gen. maj. John A. Logan tapo respublikos pakerinęs Didžiosios Armijos komendantu, 1868 m. gegužės 5 d. jis išleido savo garsųjį įsakymą. "Kad kiekvienas Didžiosios Armijos postas ruošų atitinkamus minėjimus ir puošų savo žuvusiųjų draugų kapus gėlėmis... Kad bet kokie šio meto neramumai nelidytų ateinančioms kartoms, kad mes kaip žmonės pamiršome laisvos ir nepadalintos respublikos kainą."

Gegužės 30 d., kai gėlės ypač pačiame gražume, buvo parinkta pirmąja žuvusiųjų karių Prisiminimo Diena Washingtono, D. C. Greitosios pagalbos mašinos vežė gėles iš botanikos sodo, Prezidento konservatorijos ir privačių sodų į Arlingtono kapines. Gen. Ulysses S. Grant, respublikonų kandidatas į prezidentus, buvo tribūnoje ir gen. James A. Garfield, tada buvęs Kongrese, bet vėliau tapęs prezidentu, pasakė kalbą.

Daug kalbų buvo pasakyta žuvusiųjų Prisiminimo dieną nuo tos pirmosios tautinės iškilmės. Viena iš labiausiai jaudinančių buvo pasakyta Getysburgo kovų laukuose 1934 m. prezidento Franklin D. Roosevelto. Kalbėdamas apie Civilinį karą, jis pasakė: "Tautos tragedija buvo ta, kad žmonės viens kito nepažinojo."

Šie žodžiai gali būti pritaikyti nūdienos pasaulio žmonėms, kurie nepažįsta vienas kito tiek, kad užgniaučų baimę, į tarinėjimus ir panaikintų karo grėsmę, kuri kyla iš nežinios ir nesusipratimų. Šią žuvusiųjų Prisiminimo dieną mes visi, rašydami laiškus į užjūrius draugams ir giminėms, galime vėl pareiškėti amerikiečių gily norą didesniam tarptautiniam susipratimui ir patvariai taikai.

American Council for Nationalities Service

Po smagaus dueto publikai lenktasi dainininkai Irena Stankūnaitė ir Liūdas Stukas gegužės 19 d. Jokūbo Stuko radijo koncerte New Yorko Webster Hall. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Sapnas apie realius dalykus

P. LAPINĖ

Aš sapnavau sapną. Nepaprastą, o susijusį su mūsų visuomeniniu gyvenimu. Smulkiai jį užsirašiau, bet Vienybės skaitytojams pateikiau sutrumpintoj formoj, nenorėdama daug vietos užimti.

Aš sirgau. Visą mėnesį gulėjau lovoj. Kartais, turėdama aukštą temperatūrą, kildėjau. Duktė sako kartą aš deklamavusi Tyslavos eilėraščius. "Lietuvi, mano mylimas lietuvi!" skambėję kaip iš rašto. Svelkdama daug sapnavau.

Kartą, rodos, kažkokiam susirinkime. Ten visai vyrų ir tik dvi moterys. Aš ir kažkokia nepažįstamoji. Lyg Emilija Čekienė, lyg Marija Sims, tai vėl lyg Ona Valaitienė, bet ji turi skirtingus veido bruožus nuo čia išvardintų.

Vieni vyrų kalba. Jie ginčijasi. Jie niekaip negali sutarti, ar reikia vaduoti iš sovietų tik vieną Lietuvą, ar visas tas valstybes, kurios buvo gyvenusios nepriklausomu gyvenimu.

Vieniems atrodo, kad užtekty turėti laisvą Lietuvą, bala nemato kitas. Kiti tvirtina, kad viena laisva Lietuva be laisvų kaimynų negalėsianti būti laiminga, o ir būdoje nebūsią prie ko kreiptis. Reikia, girdi, išlaisvinti ir Lenkiją, ir Ukrainą, ir Armeniją ir... ir..., nekalbant jau apie Latviją ir Estiją.

Po tokių diskusijų, lyg ir prasikaltusių balsų prakalba pats vyriausias veikėjų: "Vyrai, negaišinkime laiko. Rūpinkimės savo kraštu, o Rusija kada nors pati užsprings svetimu grobiu. Pagaliau mums valstybės departamentas moka algas tik už savo žemės laisvinimą, jis nenori, kad kištumėmės į kitų tautų reikalus."

"Algas jums moka valdžia? "Nustemba keli dalyviai. "Iki šiol buvom manę, jūs dirbant iš meilės savo gimtajam kraštui, manėmė, kad jūs aukojatės." Ir su tais žodžiais išslinko pro duris.

Tema ketčiama. Dabar užklūva jaunimas, kuris nebe nori pripažinti vyresniųjų autoriteto, kuris emigracijos visai "sugadintas."

Besvarstant kokių metodu vadovaujantis eiti prie jo su pamokymais, staiga pakyla iki tol nė žodžio neištūręs jaunas žmogus ir drąsiai drožia: "Gerblamieji, kalbu jaunimo vardu. Tik vieno mes iš jūs norime: leiskite mums laisvą galvoti ir viešai reikštis, bent per spaudą. Mes tenorime laisvės."

Atsisėdo. Susirinkusieji persimetė akimis. "Ši šalis kalta, jei toki žaliukai drįsta į mus taip kalbėti." Girdisi šnibzdėjimai.

Sėdžiu susigūžus, seku jų visų kalbas ir net negalvoju pasireikšti. O šit minėta nepažįstamoji pakyla: "Be reikalo kimbate prie jaunimo. Jie įneša šviežumo, sukelia naujų minčių. Mums reikia daugiau kavolių, šulaičių, mekų ir panašių, o ne tokių lapientų, čekientų ar žurnalistų, kurie jau save iki kaulų yra po kelis kartus iškalbėję ir persikartoję. Mūsų ir žymieji spaudos darbininkai baigia patapti pilypais iš kanapių. Argi nematote, kuo pavirtusi mūsų spauda? Patarčiau sveikinti jaunimą, skatinti jį dirbti, jų darbus paremti, o ne mokyti, kad sektų mus, kurie juk niekuo nesame įrodę, kad tokio jų sekimo būtume verti."

Keista. Niekas ir nebandė jai prieštarauti, o, tarytum, negirdėję jos siūlymo, ėmėsi, svarstyti popiežiaus Jono XXIII elgesį. Jie nori nuspręsti, koks kipsas jo galvon įlindo, kad jis pasirengęs visą pasaulį priglauti, pamiršdamas, kad katalkai yra išrinktieji. Deja, ši tema negalėjo ir įpusėti, nes pasirodė susirinkime besama daug Algirdo Greimo vienminčių.

Pabudau. Šalia manęs stovi mano vyras, duktė ir šunelis. O aš jiems: "Nukabinkite nuo sienos popiežiaus palaiminimą!"

Jie nustemba. "Argi tau netelkia jis suraminimo? Mes tyčia ties tavim jį pakabinome, kada tu sunkiai sirgai."

Popiežiaus palaiminimą turi ir Chruščevaitė ir Adžubė ir jų artimieji.

Tai tardama vėl prisimenu sapną. Jie man pasiūlo apelsinų sunkos, o aš paprasčiau popieriaus sapnui surašyti.

VIENYBĖJE, prieš 50 metų

1913 M. GEGUŽĖS 14 D.

VĒLIAUSIAI ATKELIAVUSIEJI LIETUVIAI. Pėr šių metų kovo mėnesį atkeliavo Amerikon 1,400 ypatų, o iškeliavo per tą patį mėnesį iš Amerikos 259 yp.; dabar pasirodo, kad kovo mėnesyje atkeliavo daugiau, negu vasario m., ant 381 ypatos.

Nuo pradžios imigracijos metų, t. y. liepos mėn. 1912 m., iki kovo pabaigai atkeliavo Amerikon viso labo 14,986 ypatos, o iškeliavo 2,895 yp.; tai šiomet (imig. metu) Amerikoje pasidaugino lietuvių ant 12,091 yp.

YONGSTOWN, OHIO. Neseniai Y. P. Klubo lošikai - mėgėjai pastatė ant scenos visiems žinomą veikalą - Amerika Pirtyje. Tai buvo atliktas pirmas teatras šiame mieste. Lošimas nusisekė vidutiniškai; čia reikia atminti, kad tai pradžia darbo, galima tikėtis, kad scenos mylėtojai su laiku išsilavys ir gerai atliks savo roles.

VERTĖTŲ DAUGIAU SAUGOTIES KLAIDŲ. Tankiai Lietuvoje išeinančiuose laikraščiuose galima sutikti užmetinėjimus Amerikoje išeinantiems lietuvių laikraščiams, kad jie savo straipsniuose bei žiniose palieka daug klaidų; dėl to kartais net su panieka žiūrima ant jų "amerikonišku" lietuvių laikraščių. Vienok Lietuvoje sėdintieji "kritikai" turėtų nors kiek arčiau susipažinti su atlikimu techniško darbo prie Amerikos liet. laikraščių - reiktų sulygtinti darbininkų "gaujas" esančias prie Lietuvoje išeinančių laikraščių su mažu bureliu, susidedančių iš 4 - 6 žmonių, dirbančių prie liet. laikraščių Amerikoje. Čia reik pridurti, kad Amerikoje pasitaiko kai-kada taip, kad vienas ar du žmogų rašo straipsnius bei žinias, redaguoja, stato (surenka raides), prirengia spaudai, atspaudžia, sulanksto suvinvoja ir išsiuntinėja 16 pusl. laikraštį.

IŠ LIETUVOS

LIETUVIŲ SUSIPRATIMAS RUSIJOS MIESTUOSE. Mes žinome, kad didesniuose Rusijos ir Latvijos miestuose - Peterburge, Maskvoje, Odesoje, Rygoje, Liepojuje - gyvena labai didis lietuvių skaitilus, po keliolika ar net kelias dešimtis tūkstančių. Vienok susipratimas tarp jų, kiek galima patirti iš laikraščių pranešimų, asmenišku laišku ir įvairių kitų saltinių, yra labai-labai žemas. Apmirę ir užšalę taip-gi ir tautiški jausmai.

NAUJAS LAIKRAŠTIS. Viltis praneša, kad Kauno gyventojai p-lė Tamolūnūtė gavo iš Kauno gubernatoriaus leidimą leisti mėnesinį lietuvių kalba laikraštį vardu Mūsų Ateitis.

KIBARTUOSE. VII. pav. darbininkų gyvenimas kaip tik, rodos, ir sunkiausias. Daugumas gauna mėnesiui tikrai 12 iki 20 rub., o pragyvenimas tuotarpu vieno žmogaus apsieina 15 r. Taigi pragyventi iš tų pinigų negalima. Kas gi lieka daryti? Nevalgyti? Bet ištikrųjų čionai ir nevalgo, tik geria. Štai pusryčiauja ir pietauja sykiu; nusiperka už 20 k. degtinės ir už 1 k. bulkos, ir taip gyvena diena iš dienos... A. PIJOKĖLIS

VAIGUVA. Šiaulių pav. Mūsų žmonės apsileidę, neišstengia reikalingiausių savo reikalų aprūpinti. Bažnytelė apleista, vėjas švilpia, po šventorių žąsis ir klaukės vaikštinėja, ant kapinių irgi klaukės einas ir knisa antkapius. Nėra kam pasirūpinti. Rodos yra ir komitetas šloks toks, bet, matyt, jis nesirūpina. O labiau dabar, kuomet klebonas Vodopalas serga.

AKNYSTA. Zarasų pav. Mūsų parapija visai maža, išviso tik 30 ukininkų. Galėtų jie ką gero padaryti, jei būtų noras, tik vargas, kad mes neturime to noro. Musų ukis, sulyginant su aplinkiniais latviais, labai blogas. BARŠTIS IŠ BARŠČIŲ

Dramos aktorius Kazys Vasiliauskas J. Stuko radijo koncerte atleka humoristinį ispaniško šokio numerį. Prie piano A. Kačanauskas. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Moterų Vienybės PAVASARIO ŠOKIAI

Seštadienį, BIRŽELIO 1 D.

MASPETHO PILIEČIŲ KLUBO SALĖJE
69-63 GRAND AVE. MASPETH, N. Y.

Šokiams gros Algio Štarolio Orkestras. Bus šokių kontestas ir kitokios įvairenybės. Bilieto kaina, įskaitant valgius - \$3.50. Bilietus galima iš anksto užsisakyti pas Moterų Vienybės nares ir pas Helen Venis, tel. VI 6-7433. Moterų Vienybė prašo visus gausiai dalyvauti. Pradžia 8:30 val. vakare.

Apie Rūtą Lee Kilmonytę

Taip vaizduoja Rūta Lee Kilmonytę Esquire žurnalo dailininkas. Žurnalas rašo, kad ji naujoji filmų karalienė, vienišė moteris vaidinanti F. Sinatra filmoje "Sergeants 3".

Lietuvaitė Rūta Lee Kilmonytė šiuo metu labai plačiai reklamuojama amerikiečių spaudoje. Ji neseniai baigė filmus "Sergeants 3" ir "Greenhawk", Frank Sinatra vadovaujamai firmai "Allied Artists".

Apie Rūtą Lee ypač palankiai šiomis dienomis rašė kolumnistė Arlene Dahl, kuri iš jos bandė išviloti ir kai kurias jos grožio paslaptis.

"Rūta Lee atrodė, kaip gailus pavasario vėjelis, — rašė Arlene Dahl, susitikusi su ja Beverly Hills, Kalifornijoje.

"Ji buvo apsirengusi geltona šilkinė suknele ir baltu vilnoniu paltu, Man labai patiko jos skrybėlaitė ir jai pareiškiau pasigerėjimą jos geru skoniu", rašo Arlene Dahl.

— Tai mano kūrinys, — atsakė Rūta Lee. — Šiaip skrybėles nemėgstu dėvėti; bet šiuo metu, ką tik užbaigusi filmą "Greenhawk" mano plaukai pasidarė nesuvaldo-

mi ir praėis daug savaičių iki nusikratysiu tos "western" filmos dulkes...

Rūta Lee tarp kitko, išdavė paslaptį: ji sverianti tik 105 svarus ir jai niekad nereikia laikytis dietos; ji valgo ką tik nori, ir svorio nepriauga.

Savo laisvalaikiu, Rūta Lee mėgsta tapyti. Savo pirmąjį piešinį ji pardavė aktoriumi Kirk Douglas, o vienas iš jos geriausių darbų pateko pas Frank Sinatra. Jo vadovaujamoje grupėje ji vaidina ir filmoje "Robin and the Seven Hoods".

OBELIES ŽIEDAI

Pavasaris sugrįžo
Ir gavūs dvelkė vėjai —
Alyvos saulėn kilo
Ir obelis žydėjo.

Balti žiedai pabiro
Ant mūs svajonių tako, —
Tik tartas meilės žodis,
Reikšmės jau nebeteko.

Pavasarius sutiksim,
Vėl obelis žydės,
Bet su kiekvienu žiedu
Atbus žaizdą širdies.

PAULINA S.

MOTERŲ VIENYBĖS VEIKLA

Gegužės 21 d. įvyko Moterų Vienybės socialis susirinkimas, kuriame buvo svarstomi ir einamieji organizacijos reikalai, kadangi čia pat ir Moterų Vienybės Pavasarinis balius, kuriam smarkiai ruošiamasi.

Moterų Vienybė tikisi, kad New Yorko ir apylinkių lietuvių visuomenė, ypač mūsų lietuviškas jaunimas šiame Pavasario baliuje gausiai atsilankys.

Moterų Vienybė maloniai kviečia visus.

Rengimo Komisijos vardu,
I. MISIŪNIENĖ

Tebeliūdinti motina... A. N. Svensonienė savo bute Washingtono atsakinėja į klausimus korespondentams ir spaudos atstovams, kurie vis teiraujasi apie jos sūnų, JAV Armijos kapitoną Albertą Svensoną, perėjusį pas komunistus Rytų Vokietijoje.

Eufrozina Mikužiūtė U. S.

Trademark suvažiavime

Euphrosine Mikužiūtė, lietuvių veikėja ir SLA išdo globėja, dalyvauja U. S. Trademark Association 86-tame suvažiavime, kuris gegužės 23-25 d. vyksta French Lick, Indiana Jiten atstovauja didžiulę kompaniją, kurioje ji yra Trademark Departmento (komercinių žymių) vedėja.

Po suvažiavimo Mikužiūtė vyksta į Čicagą, kur pabuvusi viena savaitę, sugrįžta atgal į New Yorką.

Suvažiavime atstovams bus išdėstyti įstatymų permainos, apimančios ne tik JAV bet ir kitus kraštus. Suvažiavime dalyvauja advokatai, žymių specialistai, kompanijų pareigūnai.

Mankštinkimės kasdien

Kas reguliariai nesimankština, tas sąmoningai pradeda senti jau nuo 45 metų amžiaus.

Kad mankšta būtų veiksminga, reikia prisilaikyti kai kurių taisyklių.

1. Rytinę mankštą būtina daryti kasdien, tuoj pat atsikėlus (jei dėl kurių nors priežasčių neatlikote rytinės mankštos rytą, atlikite ją vakare).

2. Prieš darydamos mankštą, išvedinkite kambarį, apsirenkite judesių nevaržančią aptangą.

3. Stenkitės kiekvieną pratimą atlikti teisingai ir tiksliai, pilna jėga (tempdamos raumenis).

4. Nuolat būkite pasitempusios, laikykite liemenį ir galvą tiesiai, pilvą įtraukite, mentes suveskite.

5. Visą laiką sekite kvėpavimą, kvėpuokite giliai įkvėpdamos ir iškvėpdamos.

6. Mankštą pradėkite ir baikite ėjimu. Po mankštos nusi-prauskite šaltu vandeniu bent iki pusės ir nusišluostykite šurks-čia rankšluosčiu.

Atplūdu už kasdien sugaištą 12-15 min laiką jums bus žvali nuotaika, sveikas, jaunas, stangrus kūnas, lieknos linijos.

PRATIMŲ KOMPLEKSAS

Ėjimas aukštai pasistiebus ir ant kulnų pakaitomis.
Lengvas begimas (gali būti vietoje).

1-mas pratimas.

Pradinė padėtis: atremtis pritaupus.
1-2 Ištiesiant pasistiebt, rankos aukš-tyje, žiūrėti į plaštakas — įkvepti.
3-4 Pradinė padėtis — iškvėpti. Pra-timą kartoti 4 kartus.

2-ras pratimas.

Pradinė padėtis: sėdint ant kulnų, rankos sumertos už nugaros, nugarą išgaubta gal-va nuleista.
1-2 Suvesti mentes, galvą atgal, įkvepti.
3-4 Pradinė padėtis — iškvėpti. Pra-timą kartoti 6-8 kartus.

3-čias pratimas.

Pradinė padėtis: stovint šonu prie atla-mos, viena ranka laikantis kito — šalį.
1 Pakelti įtemptą koją pirmyn ištartinė-koja tiesi.

2 Pakelti įtemptą koją į šalį.
3 Pakelti koją atgal.
4 Pristatyti kvėpuoti laisvai.
Pratimą kartoti dešinė ir kairė koją po 1-6 kartus.

4-tas pratimas.

Pradinė padėtis: kojos praskistos.
1-2 Nusilenkti pirmyn, nugarą tiesi, rankos į šalis — iškvėpti.
3-4 Pradinė padėtis — įkvepti. Pra-timą kartoti 6-8 kartus.

5-tas pratimas.

Pradinė padėtis: stovint per žingsnį nu-gara į šoną.
1-2 Atsilenkti atgal, rankos aukštyje, pasiekti sieną, įkvepti.
3-4 Pradinė padėtis — iškvėpti. Pra-timą kartoti 6-8 kartus.

6-tas pratimas.

Pradinė padėtis: sėdint rankos už galvos.
1-2 Pasukti liemenį kairen.
3-4 Pasukti liemenį dešinei. Kvėpuoti laisvai.
Pratimą kartoti 6-8 kartus.

7-tas pratimas.

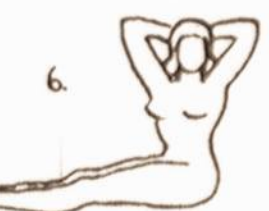
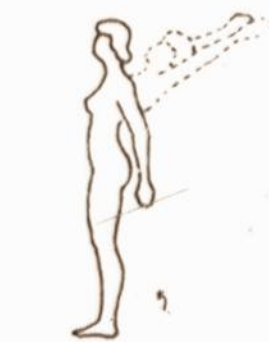
Pradinė padėtis: gulint ant nugaros.
1-2 Atsistoti — įkvepti.
3-4 Pradinė padėtis — iškvėpti. Pra-timą kartoti 6-12 kartų.

8-tas pratimas.

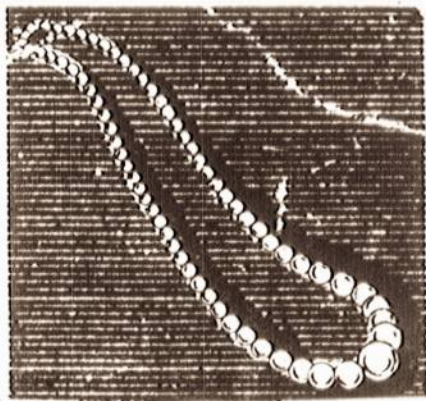
Pradinė padėtis: stovint, rankos ant kū-lio, lengvai šokinėti ant abiejų kojų 20-30 sekundžių.
Raminantis ėjimas, leidžiant tempą, ki-limi įkvėpiant ir iškvėpiant.
Prasimasis iki pusės šaltu vandeniu.

Pastaba: pratimų atlikimą skaiti su žied-ku, kad būtų tikslus. Pradėti reikia nuo mažes-nio atlikimo skaičiaus, o po to didinti, bet vis-ada teisingas, per per mankštos nepa-tils, tuo patogu.

E. JANICKIENĖ

GINTARAS Lietuvos auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekiami: auto iki 31 Ave, Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave, IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

"...kartu su tikinčiais kantriai ir didvyriškai neša vergijos kryžį." Iš k. l. L. Vilniaus arkivyskupijos valdytojas kan. Česlovas Kirvaitis ir kurijos kancleris šv. Mikalojaus par. klebonas kun. St. Mažeika. Z. Serafino nuotrauka

Kraštotyrininkų konferencija

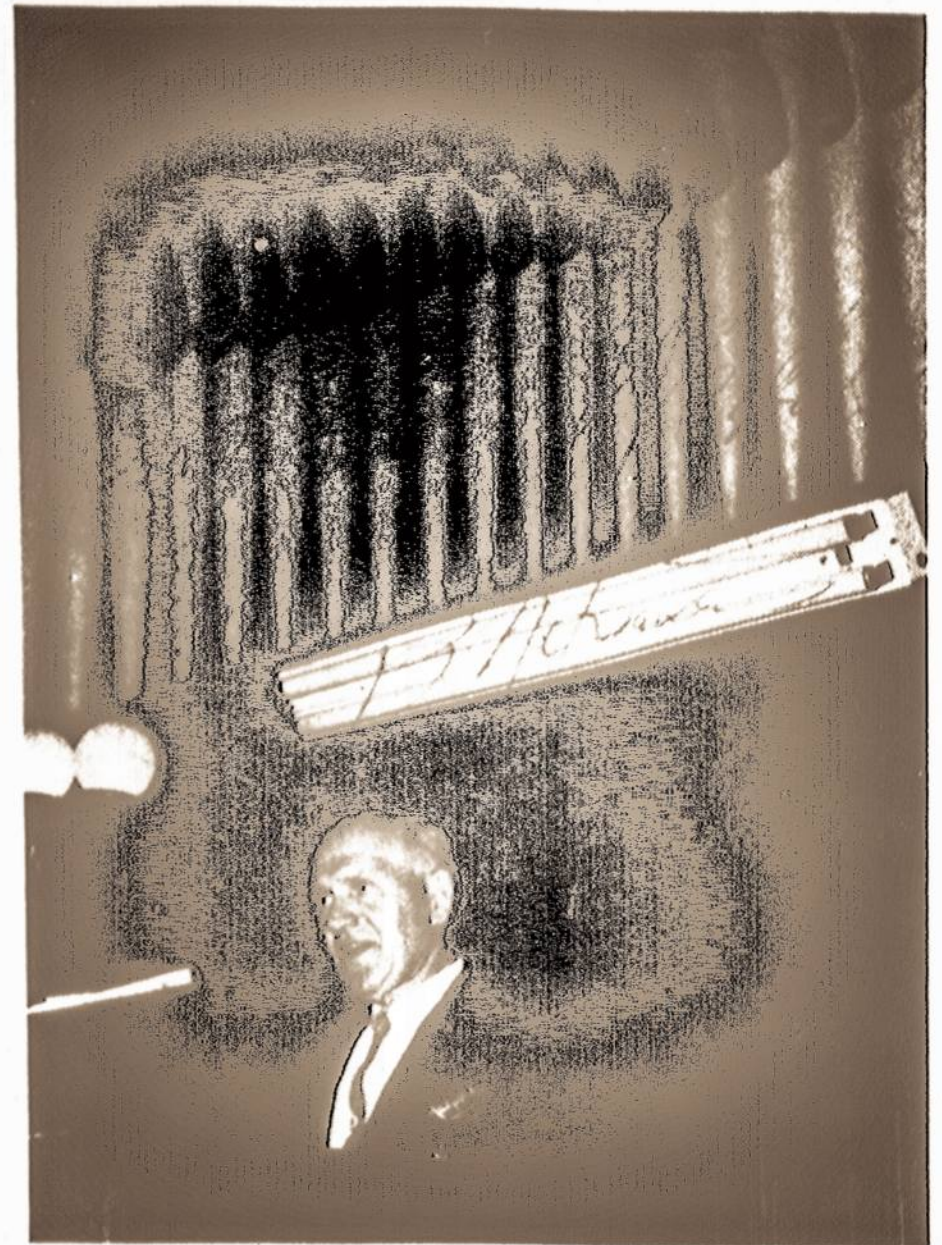
Gegužės 13-14 dienomis Vilniaus kraštotyrininkai susirinko į I mokslinę tautosakinę konferenciją.

Įdomus savo medžiaga ir išvadomis buvo docento Z. Slaviūno pranešimas "Dauglabalsinių aukštaičių sutartinių žanriniai ypatumai." Pranešėjas supažindino klausytojus su seniausių lietuvių liaudies dainų magnetofoniniais įrašais, palygino jas su slavų tautų daugiabalsinėmis dainomis, paanalizavo J. Juzeliūno, J. Gruodžio, S. Šimkaus ir kitų kompozitorių kūrinius, kuriuose skamba sutartinių motyvai.

Įdomūs buvo ir B. Kerbelytės "Lietuvių liaudies padavimai apie ežerų keliavimą," S. Skrodenio apie lietuvių liaudies žaidimą "Jovaro tiltas," B. Savukyno apie žodžio "dunojus" baltišką kilmę pranešimai, Konferencijos dalyviai su įdomumu iš klausė ir A. Jovaišos — apie L. Rėzos dainų autentiškumą, K. Viščinio — apie Čechoto tautosakinis rankraščius, N. Vėliaus — apie sakmes L. Ivinskio kalendoriuose, K. Aleksyno — abstrakčių sąvokų reiškinio liaudies dainose analize ir kitus pranešimus.

Kraštotyros, draugijos Vilniaus skyriaus pirmininkas dail. B. Motūza apibendrinio išklaustus pranešimus bei diskusijas.

* Broniaus Kviklio paruoštajai knygai "Mūsų Lietuva", kurią leidžia Bostone Lietuvių Enciklopedijos leidėjas Juozas Kapočius, jau sulaukta tūkstančio prenumeratorių. Knyga išėjusi kaštuos \$15, bet iš anksto užsisakant — tik \$10. Užsisakoma šiuo adresu: Mūsų Lietuva, 265 C Street, S. Boston 27, Mass.

B. Nekrašo muzikinė sukaktis

Bronius Nekrašas, kuriam šiemet sukanka 50 metų muzikinės veiklos, jaunystėje pasižymėjęs muzikiniais gabumais, Lietuvoje buvo vargonininku, sulaukęs 14 m. amžiaus. Prieš 49 metus atvykęs į šį kraštą, tapo žymiu lietuviškos muzikos kompozitorium, chorvedžiu ir interpretatorium.

Kaip dainininkas ir pianistas yra dalyvavęs daugelyje lietuviškos muzikos švenčių ir koncertų, savo iniciatyva buvo davęs eilę lietuviškos radijo valandų. Vedė chorą Ohio, Pensilvanijoje,

New Jersey ir kitur. Šiuo metu gyvena gražiai įsikūręs Miami, Floridoje, ir vadovauja lietuvių kvartetai, kuris jau turi nemažą dainų repertuarą ir yra koncertavęs keliose Floridos vietose. B. Nekrašas turi privačią muz. studiją ir taip pat dainuoja Miami Operos chore.

* VIENYBĖJE galima gauti Edvardo Šulaičio redaguotus leidinius Lietuvių Sporto dešimtmetis Š. Amerikoje (1949 - 1959) ir leidinį "Lietuviškasis krepšinis". Leidinių kaina - po 1 dol.

Rūpinasi legalizuoti...

Atkelta iš 1 psl.

nu girdėti apie savo tautiečių išstvermingumą, ir, suprantama, jei eiliniai tikintieji taip gerai laikosi, tai nereikia nė abejoti, kad tai yra ir dėlto, jog jie turi gerus vadus.

Tais vadais, kaip žinia, yra suabejoję kai kurie Amerikoje esantieji lietuvių katalikų laikraščių redaktoriai su bendradarbiais.

Kai kuriuos jų net komunistais vadina ir net nenori jų matyti, jei jie kartais pabandytų atvykti į Ameriką.

Ar tik nepasiskubinta paleisti akmenį? O kur tiems kaltintojams reikės padėti savo akis, jei ateityje paaiškėtų ir daugiau didvyriškumo tų, kurie vietoje bėgti į užsienius, paliko ir kartu su tikinčiais kantriai ir didvyriškai neša vergijos kryžį?

"ŽIEMA LIETUVOJE"

FILMAS IŠ V. TYSLIAVIENES APSILANKYMO LIETUVOJE. BUS DEMONSTRUOJAMA

Sestadienį, Birželio 8 dieną

7 VALANDĄ VAKARŲ

Stony Brook Lodge, Stony Brook, L. I.

(PRANĖS LAPIENĖS VASARVIETĖJE)

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Vyt. Beleckas, sav.

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
Jaukus baras
Salė susirinkimams
vestuvėms ir
pobūvėjams

Gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŠKIEMS
suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

Ateities nuspėjimas ir psychokinezis

DR. A. GRIGAITIS

Ateities nuspėjimas -- nujautimas galimas be pajutimo organų pagalbos -- taip kalba užfiksuoti faktai, taip mano parapsichologija. Štai keletas atsitikimų.

N. pasakoja: aš buvau neseniai vedęs. Vieną dieną pasiilgau namų, norėjau aplankyti savo žmoną, kuri gyveno kitam mieste. Mano draugas su taxi kita rytą nuvežė į stotį, nupirko bilietą į traukinį, bet tuomet mane nupurtė keista šiurpi baimė ir aš nutariau nevažiuoti. Aš grįžau į viešbutį.

Po pietų atbėga mano taxi savininkas ir šaukia: kas man pasakęs nevažiuoti rytą anuo traukiniu! Pasirodo, sekančiam mieste įvyko to traukinio katastrofa, ir vaionas, kuriame turėjo važiuoti N., sudužo į šipulius ir jamė buvę keleiviai užmušti.

Maxwell pasakoja sekantį atsitikimą, 1914 m. birželio mėn. Derivand kartu su Capeyronu išvažiavo iš Bordeaux į Reimsą tarnybos reikalais. Važiuojant mašina šalia Craonneo Capeyron nei iš šio, nei iš to staigiai pasako: Derivanda; aš čia mirsiu ir čia būsiu palaidotas. Liepos mėn. prasidėjo karas. Capeyron buvo mobilizuotas ir dalyvavo pirmuose mūšiuose ties Marnos upe. Vėliau Derivand sužinojo, jog Capeyronas žuvo ties Craonne ir ten buvo palaidotas.

Štai ką sako Hawit apie ateities įvykių nuspėjimą. Lustenean pareiškė, jog artimiausiu laiku 1822 m. Sirijoje bus žemės drebėjimas, kurio metu nukentės miestai Alep ir Antochija Lustenean pažįstamas, Stanhope, pa-

rašė savo draugui Barkevy apie tai laišką, patardamas nevažiuoti į Alepą. Barkevy pasijuokė iš tokio draugo laiško. Po kelių dienų įvyko baisus žemės drebėjimas, kurio metu Alepe ir Antiochioj žuvo 6,000 žmonių.

Bandymą su kedėmis atliko prof. Tenhajevas iš Utrechto (Olandijoje) universiteto Rotterdamo su savo bendradarbiui, aiškiaregiu Kruaze.

Prof. Tenhajevas, salės plane kurioj turės įvykti koncerto po septynių dienų, atžymėjo keletą kėdžių ir paprašė Kruazę aprašyti asmenis, kurie šiose kėdėse sėdės. Kruaze sako: Pirmoj eilėj kėdė N 18 bus neužimta, o kėdėje N 3 matau moterį, ant kurios veido švieži sumušimo pėdsakai.

Norėdamas patikrinti savo bendradarbio spėjimus,

prof. Tenhajevas pats dalyvauja koncerte. Tikrai, kėdė N 18 buvo neužimta, nes žmogus, kurs buvo pirkes šios kėdės bilietą, staigiai susirgo ir į koncertą neatvyko. O kėdėj N 3 sėdėjo moteris su sudarkytu veidu. Iš jos prof. T. sužinojo, jog ji Italijoj pergyveno auto katastrofą ir vos išliko gyva.

Rishe štai ką pasakoja: Gallet stud. med. Lione rengėsi savo kambary egzaminams, 1894 m. birželio 27 d. 11 val. jam įstrigo mintis, kurią net sąsiuvinį pažymėjo: Casimir Periev išrinktas Prancūzijos respublikos prezidentu 451 balsais. Šią žinią jis parodė savo draugui, su kuriuo gyveno. Po pusryčių nuėjo į universitetą. Pakeliui jis tai papasakojo sutiktiems draugams, kurie iš jo tik pasijuokė. Vėliau kavinėj buvo paskelbta, jog C.

Periev išrinktas prezidentu 451 balsais.

Flamarijonas pasakoja toki atsitikimą. Muzikantas Sartano draugams pareiškęs, patalpa, kurioj jis su kitais muzikantais gros, sugrius, ir reikalavo, kad architektas patikrintų namo stovį. Namas buvo patikrintas, bet nieko ypatingo nerasta. Po tam tikro laiko šis muzikantas vėl perspėjo apie gresiančią nelaimę. Iš jo pareiškimo daug kas juokėsi ir jį apšaukė bailiu.

Kartą po grojimo, kai muzikantai jau buvo gatvėj, namas sugriuvo.
(Bus daugiau)

* Pranė Mironienė iš Australijos atvyko į Los Angeles ir sustojo pas savo dukrą Žaliūntę. Ji čia rado ne tik gerai įsikūrusius dukrą, žentą ir anūkus, bet ir du savo sūnus, taip pat neseniai atvykusius iš Australijos.

Pabaltijo konsulai Amerikoje

Valstybės departamento leidinys nr. 7511, išėjęs balandyje, skelbia pripažintais konsulais šiuos Estijos, Latvijos ir Lietuvos pareigūnus:

Estijos:

Kalifornijoje: Los Angeles — Reginald Birdsall Olds, garbės vicekonsulas

New Yorke: Johannes Kaiv, konsulas; Ernest Jackson, vicekonsulas.

Latvijos:

Kalifornijoje: Los Angeles — Leo E. Anderson, garbės konsulas.

Washington: Arnolds Spekke, generalinis konsulas.

Lietuvos:

Kalifornijoje: Los Angeles — Julius J. Bielskis, garbės konsulas.

Illinois: Chicago — Petras P. Daužvardis, generalinis konsulas, Vakarų JAV.

Massachusetts: Boston — Anthony O. Shallna, garbės konsulas.

New Yorke: Jonas Budrys, generalinis konsulas, Rytų JAV; Vytautas Stasinskas, konsulas; Anicetas Simutis, vicekonsulas.

DĖL DALYVAVIMO LAISVĖS PAVILJONE

Pereitą penktadienį Overseas Press Club New Yorke buvo sušaukti etninių laikraščių atstovai ir painformuoti apie Freedom Foundation organizacijos veiklą. Pasaulinėje parodoje įrengiant "Laisvės paviljoną."

Pirma buvo priešpriečiai, o vėliau ir pati spaudos konferencija, kuriai vadovavo Freedom Foundation sekretorius A. Valuchek.

Paiškėjo, kad Freedom Foundation, kuri dabar rūpinasi etninių grupių dalyvavimu parodoje, o paskui rems kitus jų darbus, nori suteikti progą Rytų ir Centrinės Europos kilmės tautinėms grupėms toje parodo-

je pasireikšti su savo skyriais.

Anksčiau buvo kalbama, kad ta organizacija vietą paviljone parūpins nemokamai, bet dabar paaiškėjo, kad visiems reikės mokėti. Taigi, lietuviams, jei jie norėtų tame paviljone turėti savo kampelį, reikėtų parūpinti \$60,000.

Kai kurie tautybių atstovai ginčijosi su Freedom Foundation pareigūnais, aiškindami, kad iš tautinių grupių neturėtų būti reikalaujama pinigų, nes jos ir taip turės darbo — parūpinti eksponatus, įrengti skyrius ir t. t., jau ne be to, kad jos ir savo vardą duoda tai Freedom Foundation.

Gi tos Foundation pareigūnai aiškino, kad, nors pinigų tam paviljonui įrengti jie prašys iš įvairių bendrovių, bet ir patiems dalyvaujantiems tautiniams vietams reikia prisidėti.

Šitokia mintis daugeliui grupių nepatinka. Kai kurie lietuviai, pavyzdžiui, galvoja, kad, jei jau galima būtų surinkti \$60,000, tai geriau juos skirti tokiam kultūros centrai kaip Chicagoje įrengti ar pan.

Iš Lietuvos konferencijoje dalyvavo arch. Ant. Varnas, Jokūbas Stukas, kun. dr. St. Valiušaitis, M. Kizytė.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NIwton 9-6670

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

175 REMSEN ST. BROOKLYN 1, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 UL 8-1061

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

THE

Tel. TAylor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Ona ir Jonas Valaičiai

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagr 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

Stud. Virginija Paulytė birželio 1 d. išskrenda į Europą. Paryžiuje susitiks su savo drauge Tallat-Kelpšaitė ir kartu praleis atostogas, lankydamos Prancūziją, Ispaniją, Italiją, Šveicariją ir dalį Vakarų Vokietijos.

Birute Šetikaitė, newyorkiečio veikėjo Antano ir Genovaitės Šetikų dukra, pereitą šeštadienį, gegužės 18 d., sukūrė šeimą su hartfordiečiu Vyreniu Nenortu, tenykščio veikėjo Vaclovo ir Konstancijos Nenortų sūnumi. Jaunuosius Apreiškimo par. bažnyčioje sutuokė kun. J. Pakalniškis. Vestuvių puotoje tos pat par. salėje dalyvavo per 200 giminių ir svečių. Povestuvinės kelionės jaunieji išvyko į Bermudus, vėliau ketina apsigyventi Hartforde. Jaunasis tuo tarpu atlieka karinę tarnybą JAV laivyne, o jaunoji dirba Pfizer bendrovėje ir gilina mokslus biznio srityje.

Operetės Choro koncertas šį šeštadienį, gegužės 25 d., Apreiškimo par. salėje, Pradžia 7 val. vak. Tai metinis Choro pasirodymas, kartu dalyvauja ir viešnia solistė iš Kanados Janina Ljustikaitė. Chorą diriguoja jo dirigentas Mykolas Cibas.

Rozė Kundrotienė, Vienybės skaitytoja, tam tikrą laiką sunkiai sirgusi, dabar džiaugiasi pasveikusi. Už rūpestingą priežiūrą dėkinga dr. T. Savickui.

Jokūbo Stuko radijo ir rėmėjų klubo koncertas pereitą sekmadienį Webster Hall patalpose pateikė gražią programą. Jai vadovavo akt. K. Vasiliauskas, kuris ir pats atliko visą eilę komiškių fragmentų. Dalyvavo dainininkai Irena Stankūnaitė ir Liudas Stukas, Alekso Mrozinsko vadovaujamas New Yorko vyrų oktetas ir akordeonistas Kazys Daubaras. Akompanavo Al. Kačanauskas ir J. Stankūnas. Vakaro rengėjams taip pat talkino ir radijos štabo narys Jonas Valaitis, kuris buvo pakviestas tarti atidarymo žodį. Uždarymo žodį pasakė pats vakaro šeimininkas Jokūbas Stukas. Scenos papuošimas buvo dail. Jurgio Juodžio, Ateinantieji J. Stuko radijo parengimai: rugp. 4 d. piknikas New Yorko lietuviams ir rugs. 8 d. — piknikas New Jersey lietuviams.

Leonas Sabaliūnas, vienas veikliausių jaunosios kartos atstovų New Yorke, šį semestrą baigia Columbia University, gaudamas daktarato laipsnį. Jo disertacijos tema "Lithuania 1939-1940: A Society in Crisis."

Lietuvių vyrų choro, organizuojamo New Yorke, pirmoji repeticija įvyksta šį sekmadienį, gegužės 26 d., 7 val. vakare Atletų Klube, 1332 Halsey St. Choro narių ir naujai įstosiančiųjų dalyvavimas būtinas, nes bus sprendžiami narių patogumui pastovių repeticijų laikas ir vieta. Bus aptarti ir kiti klausimai, susiję su tolimesniu choro darbu. Choro organizavimo iniciatorius yra Vladas Baltrušaitis.

S. Kontrimas, Vienybės skaitytojas Irvington, N. J., savo rezidencijoje surengė priėmimą Feliksui Kudirkai (Vincio Kudirkos brolio sūnui), iš Los Angeles atvykusiam trumpam vizitui į New Yorką. Dalyvavo Geltneriai, Sišiai, Baltrušaitienė ir kt.

Jonas Jankauskas, ilgametis Vienybės skaitytojas, gyvenęs Bronxe, gegužės 18 d. staiga pasimirė nuo širdies smūgio. Buvo 69 m., jau apie 48 metus išgyvenęs Amerikoje. Gegužės 22 d. po pamaldų šv. Tomo bažnyčioje palaidotas L. I. veteranų kapinėse. Patarnavo Šalinsky laidojimo įstaiga. Velionis giliame nuliūdime paliko žmoną Vandą ir brolių William. Lietuvoje liko sesuo ir 4 broliai.

Viršuje: J. Stuko mamytė su kaimynais savo sūnaus radijo koncerte (trečia iš kairės) - sėdi - inž. Vl. Dillis, jo žmona Izabelė ir dainininkė Lionė Juodytė.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Susituokė

Gegužės 18 d. Apreiškimo par. bažnyčioje kun. Kruzas surišo Veronica Ann Balčiūnas su Warren Kocher. Iškilnėse taip pat buvo ir kun. Antanas Rubšys, Manhattan Kolegijos mokslo dėstytojas. Vestuvinė puota įvyko puošnioje Lauraine Murphy valgykloje, Manhasset, L. I. Dalyvavo dėdė Pranas Specher su žmona Nancy iš Los Angeles, kurie Kalifornijoje verčiasi real estate ir beauty parlor, bizniu dabar atvežė dovanų ir linkėjimų jauniems, o po vestuvių vieši pas Balčiūnus, Queens Village, L. I. Taip pat dalyvavo Petronelė Zinienė, dukra Aldona, dėdė Tadas Specher ir kiti artimi. Jaunieji dėkoja tėvams už puotą, linkėjimus, Vladui Sinui, Veronikos krikštos tėvui, ir p. Sinušienei už gražią dovaną, bei visiems kitiems, įteikusiems dovanas ir linkėjimus. Po medaus mėnesio Pocono kalnuose, jaunavedžiai apsigyvens Bayside, N. Y.

J. Stuko radijo koncerto atrakcija - akordeonistas Kazys Daubaras iš Philadelphijos, virtuosyškai pagrojęs lietuviškų ir kt. kūrinių.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Garsėjantis New Yorko vyrų oktetas, be kurio jau retai kuris koncertas apseina, gegužės 19 d. koncertavęs Jokūbo Stuko radijo koncerte Webster Hall: iš k. į d.: tenorai A. Ilgutis ir V. Daugirdas, II-ieji tenorai R. Kezys ir J. Nakutavičius, baritonai K. Simanavičius ir V. Alksninis ir bosai L. Ralys ir V. Aukštikalnis.

Salomėjos Narkėliūnaitės nuotrauka

LB dešimtmetis

New Jersey Liet. Bendruomenės apygardos dešimtmečio minėjimas gegužės 5 d. Newarko sutraukė apie 200 dalyvių. Minėjime, kurį atidarė apygardos pirm. inž. Vl. Dillis, pagrindiniu kalbėtoju buvo Maspeho par. klebonas prel. Jonas Balkūnas, vienas pagrindinių Bendruomenės steigėjų Amerikoje.

Sveikintojų tarpe buvo pirmasis New Jersey apygardos pirmininkas Jokūbas Stukas, waterburietis Bendruomenės veikėjas dr. P. Vileišis.

Meninę programą atliko dainininkė Irena Stankūnaitė, akompanuojant savo tėvui J. Stankūnui, ir dainininkas Liudas Stukas, akompanuojant Alg. Kačanauskui, V. Jokubaitis meniškai padėklamavo.

* JANĖ SIŠIENĖ, Vienybės skaitytoja, puikiai aptarnauja savo klientus, kurie siunčia siuntinius į Lietuvą. Jos įstaigos adresas: 943 Elizabeth Avenue, Elizabeth, N. J. Tel. Essex 5-5258.